

nt naš tednik

LETO XXIX — Številka 9

3. marca 1977

Cena 4.— šil. (4 din)

Poština plačana v gotovini

P. b. b.

Erscheinungsort Klagenfurt

Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

Dr. Apovnik: manjšinski zakoni so ena sama šikana!

Zakon o narodnih skupnostih je kakor slaba zavarovalnica: Slovenci zahtevamo, kar nam gre po pogodbi. Zakon o narodnih skupnostih zanika naše zahteve, a nam kulantno da pravico bivanja kot

gost, vendar je ta kulantna usluga vsakčas preklicljiva. — Tako je ocenil manjšinsko zakonodajo dr. Pavel Apovnik v soboto v svojem predavanju, ki ga je imel na prireditvi „Akcije koroških kristja-

nov za sporazumevanje“ v prostorih dušnopastirskega urada v Waaggasse v Celovcu.

V lanskoletni manjšinski zakonodaji prevladuje en element: ena zožitev sledi drugi, ena omejitev drugi. Bistvena določila državne pogodbe, tako poglavje o uradnem jeziku, so sama zase že neposredno izvedljiva in bi pravzaprav ne bilo potrebno izvedbenih zakonov. Dvajset let je bil izgovor, da je treba izvesti zakone. Toda zakon o narodnih skupnostih kljub temu ni direktno izvedljiv. Potrebne so postale še odredbe, ki pa popolnoma osmešijo uvodna zagotovila zakona, da je njegov namen enakopravnost manjšine. Zakon in odredbe glede uradnega jezika so samo šikana. Uporaba slovenščine v določenem postopku je treba teden prej najaviti, sicer se more zgoditi, da bo dotični moral plačati za nesposobnost pristojnega mesta, da bi tudi brez prijave obravnavalo slovensko. Z žandarji bo dovoljena slovenščina le tedaj, če bo dotični znal slovensko

ljenih naseljih (Streusiedlungen). Na katerih planinah in v katerih grabnih naj bi še živeli, niso omenili.

Obe osrednji organizaciji koroških Slovencev sta prav tako naslovili na kanclerja Kreiskega pismo, v katerem ga opozarjata na krajevno ter stvarno zožitev manjšinskih pravic, ki je povezana s tem sklepom treh strank. NSKS in ZSO poudarjata, da taka rešitev nikakor ne pomeni izpolnitve člena 7 avstrijske državne pogodbe, ampak njeno revizijo. V pismu je nadalje rečeno, da koroški Slovenci slej ko prej vztrajajo na rešitvi, ki bi zadostila predpisom iz člena 7 državne pogodbe, kakor sta to NSKS in ZSO predlagala v številnih vlogah in osnutkih.

Na Koroškem je stanje zaradi

popolnega preziranja koroških Slovencev docela zaostreno. Kreisky sam je, akoravno je manjšinsko vprašanje zvezna zadeva, prepustil iniciativo izrečno docela koroškim strankam, koroške stranke pa so prepustile krmilo FPÖ in sta se ÖVP in SPÖ ravnali po tem, kar je predlagala FPÖ. Pred posvetom v Velikovcu se je deželni svetnik Ferrari pogovarjal štiri ure s šefom KHD Feldnerjem. Na zborovanju samem pa je bilo tudi precej govora o „vsiljeni državni pogodbi“; pa tudi geslo „gorje po raženim“ je bilo slišati. Kolikor se spominjamo, je že po prvi svetovni vojni neki v Braunau-u rojeni Avstrijec govoril veliko o „sramotnem porazu, vsiljeni mirovni pogodbi in da se pogodb ni treba držati...“

Keine Minderheiten-Probleme Kronen-Öl schmeckt der Mehrheit.

Gewidmet vom Verein der Kärntner Kronen-Öl-Sparer. Nächsten Sonntag kommen die Tiroler dran.

Wir „Kantner san gscheid“ und sparen beim Geld und nicht bei der Qualität. Darf halb kochen wir mit Kronen-Öl, dem 100% reinen Pflanzenöl höchster Qualität.

Sammeln Sie mit. Beim großen Kronen-Öl-Spartag-Spiel. Täglich den Kronen-Öl-Tip aus der Kronen Zeitung ausschneiden. Den 1. Tip finden Sie morgen, Montag, neben dem Kochrezept.

Grüne Sammelkarten gibts beim Kaufmann, dort, wo Sie Ihr Kronen-Öl finden. Darauf stehen die Spielbedingungen. Gewinnen Sie mit:

1. Preis: Eine IRS-Traumreise nach Malaysia-Singapur für 2 Personen im Wert von S 52.780,-
2. Preis: Eine Regina-Küche im Wert von S 50.000,-
- 3.-7. Preis: 5 IRS-Städteflüge eigener Wahl für eine Person im Wert von je S 4.000,-

Ab morgen: Spartag täglich in der Kronen Zeitung. Grüne Sammelkarte bei Ihrem Kaufmann.

Kronen OEL
das Öl für alle Österreicher!

Daleč smo prišli pri nas v Avstriji: neka firma se v svoji propagandi spretno poslužuje mržnje, ki jo gojijo pripadniki večine do manjšine ter skuša občutke, ki jih s tem vzbuja, kanalizirati v smer lastnega dobička. Morda se bo kateremu na prvi pogled zdel ta inserat celo humorističen. Zato pa so njegove indirektno izpovedi tem bolj nevarne. Kajti reklama za vsak produkt ima že po naravi pozitivno izpoved. Blago, o kateri govori vsak inserat, je dobro, ima dobre lastnosti. Dobre lastnosti produkta pa so premalo: treba je sugerirati bodočemu kupcu, da je pameten, če kupi ta produkt. Tako daleč je vse v redu.

Toda zgornji inserat se dotika tudi tistih, ki jim ta produkt ne ugaja. To je manjšina, ki tega dobrega in tečnega proizvoda ne zna ceniti. „Wir Kantner san gscheid“, pravi inserat. Torej Slovenci niso ne Korošci in

prav tako ne pametni, bi mogli sklepati iz tega inserata. Kljub temu, da zgoraj stoji, da pač ta produkt tekne večini in da ni manjšinskih problemov, stoji ob koncu: „Kronen Öl, das Öl für alle Österreicher!“ Slovenci torej tudi niso Avstrijci, bi se dalo sklepati iz tega inserata, objavljenega v nedeljski Kronen Zeitung. Sedaj nam je treba le čakati, da se bodo koreniti Korošci v rjavem gvaniteljcu, kakor kaže karikatura, skušali znebiti svojih animoznosti in mrženj do Slovencev s tem, da bodo šli v najbližjo trgovino ter kupili to olje. Protestno olje proti manjšinskemu vodstvu. Vsak pristen Korošec ima poleg podrtje dvojezične table v svoji shrambi tudi kroglo Kronen-Öl. Danes je produktu, ki je v prvi vrsti rezerviran za večino, ime Kronen-Öl. Jutri bodo namenjene le večini knjige, pojutrišnjem vsakdanji kruh...

Gottfried Güttler, Kanaltaler Str. 12, Celovec, zahteva sledeči

odgovor

„27. 1. 1977 pišete pod naslovom: ‚Kdo je Güttler?‘ med drugim sledeče: Pri nekem drugem podjetju pa so ga vrgli ven, ker bi v obratnem slučaju odpovedali ostali nameščenci. Ta trditev ni pravilna. Nikoli me niso vrgli pri nekem drugem podjetju ven, ker bi sicer ostali nameščenci odpovedali. — Dalje pišete: Na uredništvo prihajajo vedno nova opozorila; informanti pravijo, da je služil v kacetu kot kapo. Ta trditev je neresnična. Nikoli nisem bil v koncentracijskem taborišču in tam tudi nisem služil kot kapo. — Nadalje pišete: Informanti pravijo, da ima stanovanje polno orožja... da je služil pri angleški tajni službi na Koroškem. Te trditve so neresnične. Nimam stanovanja polno orožja ter nisem bil pri angleški tajni službi, ne na Koroškem niti kje drugje. — Nadalje pišete: Tako se je zgodilo, da se je Güttler obrnil na časopisne redakcije in zahteval denar, ker da hoče odkriti bombne atentatorje. Pri ORF-u so ga vrgli ven, ker so ga spoznali za kverulanta. Ta trditev je prav tako neresnična. Nisem zahteval denarja ne od časopisov ne od ORF-a, niti me niso tam vrgli ven.“

● Zastarele določbe tiskovnega zakona siliijo vsak časopis, da mora objaviti vsak odgovor, če le ustreza formalnim predpisom. Pri tem je vseeno, ali so trditve v odgovoru resnične ali pa je odgovor poln

(in tudi hotel govoriti), kajti nihče ne bo smel zaradi tega vztrajati na slovenščini. Zakon sam predvideva izjemna določila, ki omogočajo, da se zakon docela izpodkoplje. V § 2 je rečeno, da se pravica uporabe slovenščine pred ob-

§ 14 odst. 2 predvideva, da so slovenske vloge oblikovne napake — „Formgebrechen“. Zakon določa, da je treba v primernem roku to napako „popraviti“ (verbessern) — na račun stranke, ki to želi. Slovenščina je torej nelep napaka. Slovenec, ki bi dejansko hotel priti v korist vseh pravic, mora biti zelo samozavesten, aktiven in iniciativen. Samozavest pa pri Slovencih velja za slabo lastnost, ker nam jo nemški časopisi vedno zopet očitajo.

Naslednji govornik je bil dr. Umkart, šef ustavnega urada deželne vlade in eden od očetov tega zakona. V kratkem njegov govor: zagovarjal je ta zakon na način, da je po vsebini in zgradbi govora — ne sicer po dikciji in glasnosti — prehitel celo gospoda Feldnerja — na desnici. Navzoči so prepadeni registrirali to novo politiko SPÖ.

Milan Šamec — generalni konzul v Celovcu

1. marca je nastopil svojo novo dolžnost novi jugoslovanski generalni konzul v Celovcu Milan Šamec, ki je bil doslej namestnik republiškega sekretarja SR Slovenije za mednarodno sodelovanje.

Generalni konzul Milan Šamec je bil rojen 1924 in je sodeloval v NOB od aprila 1944. Po osvoboditvi je opravljal politične, upravne in gospodarske naloge na ravni republike in federacije, bil pa je tudi v nekaterih jugoslovanskih diplomatskih misijah. Med drugim je bil ataše urada za zvezo v Celovcu, prvi sekretar jugoslovanskega veleposlaništva v Rimu, svetnik v ZZZ, pomočnik direktorja v Metalki, itn.

Pred odhodom so Šamca sprejeli predsednik predsedstva SRS Sergej Kraigher, predsednik CK ZKS France Popit, predsednik republiške skupščine dr. Marijan Brecelj, predsednik IS Andrej Marinc, predsednik RK SZDL Mitja Ribičič in članica predsedstva SRS Vida Tomšič.

PLIBERK:

Slovenščina okrnjena

Pred nekaj meseci smo pisali v NT, da je pliberški župan Othmar Mory dejal, da bo poskrbel za tolmača, ki naj bi omogočal slovenska izvajanja v občinski sobi. Župan Mory se je tudi pred kratkim hvalil na zborovanju ÖVP, da v njegovi občini funkcionira dvojezičnost kljub temu, da ni še zakonskih predpisov. Na zadnji seji občinskih očetov je bilo drugače: Mory je dobil pred začetkom seje v roke tri pismene predloge slovenske frakcije EL (7 mandatov) v (Nadaljevanje na 5. strani)

● I a ž i. Presodite sami, kaj je z Güttlerjevim odgovorom.
● Kakor smo že v zadnji številki omenili, pa Güttler ni odgovoril odločilne pasaže: „Odperto uho pa je našel pri Kurierju.“
● Med koroškimi novinarji je odprta tajnost, da je Güttler imel obljubljenih 10.000 šillingov, če bi Kurier to zadevo prinesel kot prvi. ORF je po indiskreciji zvohal zadevo, ter še pred Kurierjem prinesel prvo vest. Güttler mora sedaj biti vesel, če sploh pride do kakšnega groša. Kajti tudi premije za bivše atentate (vsega skupaj 100.000 šil.) veljajo le za storjene in ne za menda načrtovane atentate...“

Gospodarski komentar:

Sadovi organizirane kmečke samopomoči

Te dni gredo letošnji občni zbori koroških kmečkih skupnosti v prireji mesa h kraju. V 17 skupnostih je združenih blizu 600 kmetov. Na vsakoletnih občnih zborih se zbirajo s svojimi partnerji, da ocenijo razvoj v minulem letu, da se pogovorijo o nastalih problemih, da jih v danih možnostih rešijo in da začrtajo smernice nadaljnjih skupih prizadevanj. Sadovi prizadevanj omenjenih skupnosti so postali tekom let zavidljivi. 336 kmetov v 14 skupnostih za prirejo pujskov je lani priredilo blizu 50.000 pujskov z vrednostjo 34 milijonov šilingov. Leta 1970 je v tedanjih skupnostih proizvodna vrednost znašala le 7 milijonov šilingov. 257 kmetov v 3 krožkih za pitanje in vnovčenje goveje živine pa je lani zredilo ter pravočasno in po najboljših cenah prodalo 1500 spitanih kvaletetnih bikov in drugih goved z okroglo vrednostjo 20 milijonov šilingov.

Skupnosti za prirejo pujskov imajo v združenju pod imenom „Združenje za prirejo južnih pujskov“ za partnerje

- na organizacijsko-strokovni

strani Kmetijsko zbornico, zvezo koroških prašičerejcev in servisno službo koroške Raiffeisnove zveze,

- na organizacijsko-odkupni strani pa zadružno poslovno združenje Agrosserta in okroglo 60 pitališč, od katerih vsako odkupi na leto več kot 200 pujskov.

Sodelovanje s temi partnerji je izvrstno kljub konkurenci s strani drugih dežel na avstrijskem trgu s pujski. Partnerji se složno prizadevajo, da se kvaliteta prirejenih pujskov z oznako „južni pujski“ neprestano zboljšuje. Ob ustrezni koordinaciji, ki jo ima na skrbi tržni referat Kmetijske zbornice, je po sedmih letih skupnega dela uspelo, da nosi vsak tretji na Koroškem obrtno zaklani prašič oznako „južni pujsek“.

Lani, ko je jeseni po petih letih prišlo na avstrijskem trgu pujskov do prekomerne ponudbe in s tem do občutljivega padca cene pujskov, te skupnosti skoraj niso imele težav pri odkupu. Tekom leta so njihovi člani spravili v zakolj stare, manj vredne svinje, ki so medtem odslužile, istočasno pa so pripravili za jesensko pripusti-

tev približno enako število mladih svinjk. S tem so svojo ponudbo pujskov v času oktober—januar skrcili za okroglo 20 odstotkov, sedaj v času februar—maj, ko je v deželi povpraševanje za pujski vsako leto najboljšje, pa bo njihova ponudba večja kot je bila v istem času minulega leta, ko povpraševanju za pujski niso mogli zadostiti.

Tako vsklajevanje med ponudbo in povpraševanjem, ki je na Koroškem trgu z mesom zaradi močne udeležbe na turizmu vsakoletna potreba, je mogoče v organiziranih proizvodnih skupnostih, če imajo le-te na razpolago točno evidenco o pripustih svinj in pravočasno signalizacijo ponudbe pujskov pol leta v naprej, da Agrosserta kot posrednik med skupnostmi in pitališči slednje lahko informira in da le-ta pridejo s pitanci pravočasno na trg.

Skupnosti za prirejo „južnih pujskov“ pa so medtem stopile tudi na pot prireje hibridnih prašičev, da po tej poti zagotovijo še boljšo klavnost in mesnatost koroških prašičev kot jo že zagotavljajo. Po tej poti hoče Združenje za prirejo

južnih pujskov partnerjem, ki se bavijo s prirejo pujskov, zagotoviti stanovitnost te kmečko-proizvodne veje. Največ koristni od tega imajo mali in gorski kmetje, ki imajo na članstvu v teh skupnostih delež okroglo 80 odstotkov. Na drugi strani pa hoče to združenje v svojem partnerstvu obdržati in ohraniti koroški delež na Koroškem zaužitega mesa in izdelkov iz njega.

Od 14 skupnosti za prirejo pujskov delujejo štiri na dvojezičnem ozemlju Koroške. To so skupnosti Pliberk, Dobrla vas, Velikovec in Ziljska Bistrica. Njihov delež na celokupni letni prireji „južnih pujskov“ je medtem dosegel 45 odst. Lani je samo skupnost Pliberk s prirejo več kot 10.000 pujskov dosegla več kot 20 odstotkov celokupne prireje „južnih pujskov“.

Od treh krožkov za pitanje in vnovčenje goveje živine na osnovi podobnega partnerstva delujeta dva na območju dvojezičnega ozemlja. Rožanski krožek, ki stopa v 9. leto dejavnosti, je medtem pri 72 članih dosegel letno prirejo in pravočasni odkup 500 prvovrstno spitanih bikov. Ustanovitev podobnega krožka ob Zilji, ki je začel delovati leta 1972, kaže razvoj, ki upravičuje podobne rezultate. Krožek, ki po istih načelih združuje blizu sto kmetov iz severozahodnega območja sodnega okraja Feldkirchen, je sicer mlajšega datuma, vendar je že v zadnjih treh letih v veliki meri izpolnil pričakovanja svojih članov. Že v prihodnjem tednu pa bo prišlo do neposrednih priprav za ustanovitev Podjunskega krožka za pitanje in vnovčenje goveje živine. Njegov razvoj je v bistvu vprašanje podjunskih kmetov, kajti krožek, ki se hoče na tem področju uveljaviti, mora na leto zagotoviti 400 do 500 spitanih goved.

Na območju velikovškega okraja pa poleg teh organizacij kmečke samopomoči že nekaj let deluje — in to z velikim uspehom — kmečko združenje za pridelovanje in vnovčenje poljske zelenjave, ki šteje okroglo sto članov. Po poti združitve so si tudi ti kmetje zagotovili zanesljiv in pravočasen odkup svojih pridelkov.

Celokupno gledano prinašajo te skupnosti svojim članom pomembne prednosti.

- Te skupnosti združujejo skoraj v celoti le kmete, ki drugače ne bi imeli pogojev, da bi zgolj z delom na kmetiji vzdrževali svoje družine.

- Te skupnosti so po kmetijah, kjer ima mož že zaposlitev v obrti ali industriji sprožile val prizadevanj za poenostavitev in specializacijo kmetovanja, s tem pa za vidno razbremenitev kmečkih gospodinj ob otipljivo večjem zaslužku za njihovo delo.

- Te skupnosti bodo v prihodnje še bolj kot doslej kos koncentraciji, kateri smo zadnja leta čedalje bolj priča v premikanju domovanja prebivalstva, v industriji, posebej pa še v industriji živil in v trgovini z njimi.

- Ob tej koncentraciji so te skupnosti primer resnice, da tudi kmet ne sme več osamljeno producirati tjavdan in da mora skrbeti, da bo svoje male pridelke kolikor se le da prodal skupno. (bl)

Jože Wakounig

Kratke vesti

KRIZNO ŽARIŠČE UGANDA

- Uganda „feldmaršala“ Idiya Amina je postala krizno žarišče: prejšnji teden je pozval diktator vse v Ugandi živeče državljane ZDA na raport. Ko je „slučajno“ dan navrh krožil ob vzhodnoafriški obali ameriški letalonosilec, je Amin najbrž razumel ta jezik: za-trjeval je, da se je hotel Amerikancem le zahvaliti za njihovo delo za blagor Ugande. Amin je to zborovanje sklical očitno kot odgovor na izjavo ameriškega predsednika Carterja, ki je ožigosal kršitev človekovih pravic v Ugandi. Medtem pa na Zahodu vedno v večji meri spoznavajo, da Amin ni morda ponorel krvoločnež, temveč sprva komični, sedaj tragični sad evropske civilizacije. Kajti industrijske države so leta 1971 spravile na oblast, kot so mislili, „lutko“ Amina. Medtem pa so izgubili kontrolo nad njim in Amin počenja na svoj način vse to, kar so ga civilizirane države naučile.

KAJ Z NOVIM OKLOPNIKOM?

- Diskusija okoli ministra za obrambo gre dalje: medtem ko je Lütgendorf doslej veljal sicer za političnega nesrečneža, a vendar za obrambnega strokovnjaka, je sedaj neko tajno švicarsko poročilo pokrilo s senco tudi zadnji Lütgendorfov sij. Kajti obrambni minister se je odločil za nakup švicarskega tanka P 68, akoravno proizvaja Avstrija lastni oklopnik Kūrassier. Neki tajni švicarski dokument pa odreka švicarskemu produktu sposobnost v vojni, ker je tankov stolp premajhen, da ima premalo prostora za zalogo granat ter da se da pretežko manevrirati. Poleg tega je predrag in je dobavni rok predolg. Ne le strateški momenti bodo odločilni: bolj kot vsi ti nakazani momenti vpliva pri nas argument zaposlitve.

NAPREDEK V NARODNI ENAKOPRAVNOSTI V VOJVODINI

- V jugoslovanski avtonomni provinci Vojvodini so v zadnjem poldrugem letu napravili velik korak naprej v narodni enakopravnosti na vseh področjih družbene prakse. Predvsem velja to za uporabo petih v ustavi zajamčenih jezikov — srbohrvatskega (hrvatskosrbskega), madžarskega, slovaškega, romunskega in rusinskega. Občine v Vojvodini so šle še korak naprej in predvidevajo v svojih statutih polno enakopravnost tudi za določene druge jezike narodnih skupnosti — kakor je pač jezikovni sestav občine. Vojvodina je tista jugoslovanska pokrajina, kjer živi največ različnih narodnih skupnosti. Od 44 občin avtonomne province npr. le v šestih občinah uporabljajo le en jezik. V 19 občinah je sestava prebivalstva taka, da uporabljajo dva, v 12 občinah tri in v sedmih občinah je predvidena v občinskih statutih uporaba celo štirih jezikov.

Dr. Vospersnik predaval

V ponedeljek, 21. 2. 1977 je predaval v klubu Koroške dijaške zveze o položaju evropskih manjšin in o členu 7 avstrijske državne pogodbe dr. Reginald Vospersnik. V svojem referatu je prikazal položaj Slovencev na Koroškem v sklopu z drugimi manjšinami v Evropi. Poudaril je, da se ubadajo vse države, razen Albanije in Portugalske s problemom manjšin. Razkrinkal je tudi zlonamerno politiko koroških, kakor tudi avstrijskih politikov. Ob primeru drugih manjšin je dokazal, da je možna rešitev manjšinskega vprašanja samo v sodelovanju z manjšino.

Druschke in njegova družčina

„Morilci so med nami“ (Und die Mörder leben doch) se imenuje ena izmed dokumentacij Simona Wiesenthala, vodje Judovskega dokumentacijskega centra na Dunaju. S to knjigo je Wiesenthal dokazal, da je pravična kazen doletela le majhno trohico nacističnih zločincev. Večina izmed njih je našla varno zavetišče v raznih evropskih in izvenevropskih državah, zlasti takih, ki so ali bile in so pod oblastjo fašističnih ali vsaj fašizmu sorodnih režimov. Sicer pa so nacisti že pred kapitulacijo poskrbeli za svojo prihodnost, saj so pokupili nad 750 podjetij, tako v Evropi (Švica, Liechtenstein, Španija, Portugalska), Afriki (Tanger) kot tudi v Južni Ameriki (Brazilija, Urugvaj). Po vojni so se poskrili v glavnem v Južni Ameriki, Španiji in arabskih deželah. Na tromeji med Argentino, Paragvajem in Brazilijo imajo baje pravo nacistič-

Koroška stvarnost – v NAŠEM TEDNIKU

no državo. Wiesenthal je dokazal, da živi v Paragvaju, kjer ga varuje diktator Alfredo Stroessner (nemškega rodu), zloglasni Martin Mengele, „zdravnik“ v Auschwitzu. V Argentini je Wiesenthalova organizacija ujela vojnega zločinca Adolfa Eichmanna, „sprevodnika smrti“, ki so ga usmrtili leta 1961 v Izraelu; njegov pepel so raztresli na morju. Fašistični Čile je zavestno krenil po poti poveljevanja nacizma. Kot se je zvedelo, spada Hitlerjev „Mein Kampf“ (Moj boj) med tisto vrsto „literature“, ki jo Pinochetov krvniški režim močno podpira. (Leta 1967 so našli Izraelci arabske izdaje te politične pornografije v nahrbtnikih egipčanskih vojakov na Sinaju, kar tudi ne prese- neča, saj je znano, da je izšla arabska izdaja takoj po vojaškem porazu nacizma.)

Nacisti nimajo na vesti le čez šest milijonov nedolžnih judovskih žrtev. S svojo politiko so zakrivali izbruh druge svetovne vojne, s tem vse grozotnosti, ki so med njo in zaradi nje preplavile svet. Po letu 1945 so se skupno z drugimi fašisti združili v tkim. „Črno internacionalo“, ki je prepredla s svojim delovanjem precejšnje del sveta. Zelo radi se imenujejo „socialno“ ali „evropsko“ gibanje. Kjer je le možno, nastopajo z vso okrutnostjo, sicer pa se ogrnejo v plašč „demokracije“. Velika opora jim je antisemitizem, ki se zadnje čase zastrašujoče močno oživlja, predvsem na skrajni desnici, a tudi na skrajni levici. (V zvezi s tem navidezni protislovjem je Wiesenthal dejal, da je svet pač okrogel; kdor vstopi skozi vrata na skrajni levi, bo izstopil pri vratih na skrajni desni ali pa obratno.) Zgovorno je tudi naslednje dejstvo. Ko je Wiesenthal odkril s pomočjo nekdanjega partizana Franca Koritnika „jeseniškega Eichmanna“ Clementa Druschkeja, se je zvrstilo kar kmalu precej napadov na Wiesenthala in njegove sodelavce. V to skupino se je uvrstila tudi celovška Volkszeitung, glasilo koroške OVP (20. 2. 1977, str. 8). Znano je, da se je koroški OVP-jevski poslanec Suppan pred leti odlikoval — kot se je zvedelo, nekoliko vinjen, a v vinu je resnica — v dunajskem parlamentu s protijudovskimi izbruhi.

Kljub temu, da je France Koritnik lovil Druschkeja, s katerim se je med drugo svetovno vojno nekajkrat „srečal“ (Druschke ga je osebno mučil), več desetletij, mu je uspelo šele pred kratkim, da mu je znova pogledal v oči. Drug drugga sta takoj spoznala. Vsi- ljuje se seveda upravičeno vprašanje, kaj so počenjale vsa ta leta oblasti. Fašizem, čigar najgnusnejši izrodek je na-

cizem, je neprenehna nevarnost za svobodo in demokracijo. Nacistična partija je štelela okoli deset milijonov članov. (Od vseh pokrajin ali „gauov“ je prednjačil po odstotkih Gau Kärnten.) Nekaj jih je pobegnilo, nekaj jih je pobralo, večina pa je ostala, bodisi v Nemčiji (Vzhodni in Zahodni), bodisi v Avstriji. Nihče ne more trditi, da bi bili z njimi v Avstriji pometli. Tu se kota vrsta ljudi in organizacij, ki se ponašajo ob vseh priložnostih z „junaštvi“ iz dobe Hitlerjevega rajha. Včasih se vsili sum, kot da je celo nujno priporočilo za javnega delavca, da je bil vsaj tako ali pa celo drugače povezan z nacizmom. V takih razmerah na žalost ni pričakovati, da bi odgovorni ljudje razkrinkali ozadja. Kje so tisti bogati mecen, ki podpirajo avstrijske neonacistične? Baje je med njimi velik koncern živilske industrije. Niti se menda prepletajo nekje v južni Nemčiji. V Celovcu živi bivši SS-ovec Andreas Notsch, ki se je rodil kot Andrej Noč pri Glažarju na Koroški Beli pri Jesenicah. Bil je organizator „raztrgan- cev“ (bojevali so se proti partizanom) v jeseniški občini. Raztrgance si je domislil Druschke sam. Notsch se je pobahal, da so Nemci utrpeli zaradi njegove pomoči mnogo manj izgub. Kot eden ožjih Druschkejevih sodelavcev se bo gotovo še dobro spominjal „junaštev“ svojega nekdanjega jeseniškega šefa. Vprašanje je seveda, ali ga bodo oblasti Zvezne republike Nemčije izročile ali pa mu bodo sodili kar tam. In če mu bodo sodili doma, kaka bo kazen? Ali bo dobil primerno plačilo — če v takem primeru sploh moremo govoriti o primernem plačilu? Osebnost je odgovoren za smrt 821 oseb in za pregon 4448 ljudi v taborišča, od koder se mnogi niso več vrnili.

Na zborovanjih le ena zahteva: nikakor v sosvete!

Vrsto predavanj „Zakaj ne v sosvet?“ (po predavanjih v Dobrli vasi, Globasnici, na Reki pri Št. Jakobu, v Pliberku in Št. Lipšu) je osrednji tajnik NSKS Filip Warasch nadaljeval v četrtek preteklega tedna v Ločah ob Baškem jezeru. Večer sicer ni bil tako dobro obiskan kot bi si to želeli, udeležba v diskusiji pa je doprinesla lepo število novih nazorov in predlogov za delovanje v zvezi z bojem za uresničitev člena 7 avstrijske državne pogodbe.

Janez Mikl, predstavnik domače volilne skupnosti, je v svojem pozdravu poudaril v prvi vrsti potrebo po čim tesnejšem sodelovanju podeželskih organizacij s centralnim vodstvom ter izrazil željo, da bi se zastopniki osrednjih organizacij bolj pogosto pokazali na terenu.

Filip Warasch je v svojih izjavah naglasil predvsem, da sta osrednji organizaciji vedno bili proti številčnosti in da se zato protislovenske sile koncentrirajo na eni strani na razdvajanje le-teh, na drugi strani pa na njihovo nadomestitev s tkm. sosveti. Warasch je pribil, da koroški Slovenci vztra-

jajo na pravici do svojih lastnih organizacij, ki so jim zagotovljene v prvem odstavku člena 7 avstrijske državne pogodbe. Da hoče avstrijska vlada s sosveti mimo določil avstrijske državne pogodbe, pokaže že s tem, da je v novem manjšinskem zakonu izrecno povedano, da „bodo člani sosveta le osebe, od katerih se more pričakovati, da se bodo vpregli za realizacijo le-tega (in ne za člen 7 avstrijske državne pogodbe kot je to trdil zvezni kancler Kreisky). Tudi stranke so imenovale v sosvet osebe, ki še nikoli niso kaj naredile za koroške Slovence, kot svoje zastopnike v sosvetu. Večina teh zastopnikov, ki jih je govornik mogel navesti po imenih, se ne poslužuje v vsakdanjem pogovoru slovenščine, nobeden pa se ni priznal za koroškega Slovenca. Vsi vemo, je naglasil Warasch, kako da je ta novi zakon nastal in bil sklenjen. Danes pa koroška „velesila“ rovari proti sklenjenemu zakonu, da bodo tri v parlamentu zastopane stranke — in z njimi vlada — mogle zagotavljati pred javnostjo, da so se odločile za „zlato srednjo pot“ med dvema ekstrem-

nima položajema, tu mnenje osrednjih organizacij koroških Slovencev, tam mnenje nemškogovoreče večine, ki ga menda izraža koroška „velesila“.

Koroški Slovenci so pripravljeni slej ko prej za razgovore, pogovarjati pa se hočejo samo direktno z vlado v kontaktnem komiteju, katerega je kancler Kreisky prekinil pri zadnjem zasedanju in menil, da „moraš uvideti, da se gleda v politiki kriterij resnice drugače kot v vsakdanjem življenju“.

Zastopniki koroških Slovencev so, da bi pomagali vladi, ki je sklenila brez pristanka prizadetih manjšinski zakon, iz zadrege predlagali pogovore o šolskem in predšolskem vprašanju, ki v tem zakonu ni zajeto in zato še odprto. Warasch je našel nadaljnje točke v nujnostni lestvici: uradni jezik in z njim povezani dvojezični krajevni napisi, nujno izgraditev lastnih informacijskih sredstev (npr. možnost prejetanja slovenske televizije ter možnost informiranja nemškogovoreče javnosti brez koroškega časopisa), pravično razdelitev sredstev za kulturne dejavnosti na občinski ravni in ne nazadnje

izgraditev lastnega gospodarskega obeležja.

V živahni diskusiji, ki je sledila izvajanjem Filipa Warascha, so se obsodili tako poskusi vladnih krogov, ustvariti med koroškimi Slovenci „tretjo silo“ kot tudi poskusi kolaboracije posameznih pripadnikov manjšine, ki jim gre le za osebne interese in čast.

Sosvete je treba odkloniti tudi zato, je bilo povedano, ker je leta 1955 podpisala tedanja avstrijska vlada pod Raabom in Figlom avstrijsko državno pogodbo in je zato današnja vlada pod Pahrom in Kreiskyjem kot legitimna naslednica tedanje vlade edino pristojna in odgovorna za izvršitev čle-

na 7 državne pogodbe, ki je prinesla Avstriji neodvisnost. Vlada pod kanclerjem Kreiskyjem pa hoče odvaliti očitno problem v zadnjem na koroške stranke in se tako izmuzniti veliki zgodovinski odgovornosti.

V razgovoru je bila med drugim predlagana izdaja nekake črne knjige, ki bi dokumentirala vsa zapostavljanja koroških Slovencev od podpisa državne pogodbe do danes ter izdaja brošure o novem manjšinskem zakonu tako v slovenskem kot nemškem jeziku.

Filip Warasch je v zaključnih besedah obljubil, da bo posredoval predloge predsedstvu NSKS.

Meina Schellander razstavlja v Ljubljani s skupino JUNIJ

Leta 1970 so v Ljubljani ustanovili štirje umetniki (rojeni so vsi v mesecu juniju) skupino JUNIJ. Vemo, da je življenje skupin v splošnem problematično in po večini kratkotrajno. To za skupino JUNIJ ne velja. Nenehna raziskujoča dejavnost, polnokrvna angažiranost in vsestranskost njenih ustanoviteljev: Jagodiča, Gojkoviča, Draušpajerja in Kaljanca so bili porok, da so okviri grupe v nacionalnem pogledu presegli domačijskosti ter se soočili v mednarodnem prostoru, v likovnem pogledu pa opustili predsodke, ki so še pred nedavnim, vsaj pri nas, omejevali razvoj nekaterih neklasističnih zvrsti umetnosti. Tako piše direktorica mestne galerije v Ljubljani Božena Plevnik v katalogu k razstavi, ki je odprta še do 30.

umetniki iz vsega sveta. Vrsta mednarodnih prireditev, ki se že desetletja vrstijo v tem mestu, je utrdila visoko postavljena umetnostna merila, ki so se tu sicer izoblikovala z lastnim razvojem. Vprašanje „absolutnih“ kritičnih meril, zlasti, kar zadeva kvaliteto samega izdelka, načeloma ni sporno, pač pa se zdi, da so ravno ti estetični kriteriji slej ko prej prevladovali (in to ne samo tu) in da ni bilo čutiti izrazitejšje volje po odkrivanju aktualnih, avantgardnih likovnih pobud. Samoniklo gibanje umetniške skupine JUNIJ, ki je najprej okrepila svoje vrste z nekaterimi vidnimi umetniki iz različnih delov sveta, potem pa povabila k sodelovanju še številne druge ustvarjalce, pomeni ravno tisto preseganje sa-

IZ DRUGIH ČASOPISOV ● IZ DRUGIH ČASOPISOV ● IZ DRUGIH ČASOPISOV ● IZ DRUGIH ČASOPISOV

Kärntner Heimatdienst - nationaler Terror

Heimische Nazis hatten sich nach dem Krieg vor Gericht zu verantworten, einige Drahtzieher schafften einmal mehr den Aufstieg nach oben: Quer durch die Reihen von SPÖ, ÖVP und FPÖ sitzen sie heute in leitenden Positionen. Das erklärt den Einfluß des Kärntner Heimatdienstes auf die Politik unseres Landes. Den Parteien sind in Kärnten die Hände gebunden: Keiner kann es sich leisten, den Heimatdienst zu verärgern. Man windet sich und organisiert skurrile Polit-Theater wie jüngst die Minderheitenfeststellung.

Franz Stourac, Organisationsreferent des Kärntner Heimatdienstes (KHD), genoß „wohlthuende Staatsgewalt“, die durch althergebrachte Anfeuerungsrufe lebhaft akklamiert wurde. Mit „Hängt's es auf, de Vabrecha, de grauslichn“, machte die Volksseele ihrer Empörung Luft. Schließlich ging es darum, ein Verbrechen wider den „deutschen“ Geist zu sühnen. Junge Slowenen waren mit einem Transparent aufgekruz. Aufschrift: „Gemeinsam gegen den Neonazismus“.

So geschehen am 8. August dieses Jahres in der Kärntner Gemeinde St. Kanzian/Skocijan, wo es galt, ein Denkmal für „Abwehrkämpfer und die Gefallenen beider Weltkriege“ zu weihen. Die zwanzig örtlichen Opfer des Faschismus vergaß man, was mit ein Grund für das Auftreten der etwa vierzig Jungslowenen war. Gegen dieses Häufchen schlügen sich etwa 3.500 altgediente „Kämpfer“ und deren „Traditionsträger“ (teils mit Hakenkreuzorden am Revers) in gemeinsamer Front mit 120 Gendarmen bravourös. Ergebnis des „Blitzkrieges“: 26 gegen den Neonazismus demonstrierende Slowenen wurden niedergeprügelt und verhaftet.

Der Heimatdienst konnte mit dem Vorgehen der Exekutive zufrieden sein — überrascht waren die braunen Recken sicherlich nicht. Der bei dieser Veranstaltung die Ordnungshüter kommandierende Beamte war einer der ihren: Dr. Albert Holzer, 35, stellvertretender Bezirkshauptmann von Völkermarkt, SPÖ-Mann

mit schwarzer Vergangenheit, sowie 2. Bürgermeisterstellvertreter von Skocijan/St. Kanzian. Nach dem exzessiven Exekutiv-Einsatz in seinem Heimatort vom ORF über seine Beziehungen zum KHD befragt, erklärte Dr. Holzer: „Ich war ein einziges Mal auf so einer Veranstaltung vom Heimatdienst“.

Was schlicht und einfach gelogen ist: als am 19. November 1974 im Extrazimmer des Gasthofs Traar in St. Kanzian ein Kreis von auserwählten KHD-Männern daran geht, einen Nachfolger für den scheidenden KHD-Ortsobmann Hubert Rebernik (einst illegaler Nazi und NS-Umerzieher in Jugoslawien) zu wählen, ist Holzer mit Sitz und Stimme dabei. Er gehört zum örtlichen KHD-Establishment — und ist auch sonst im braunen Kärntner-G'wand immer mit dabei, wenn es irgendwo in Österreichs Süden unter der Schirmherrschaft des KHD lauschig faschistelt.

Dem Beamten Holzer kann daraus eher ein Vorteil erwachsen. Schließlich sind in und um den Heimatdienst noch weit höhergestellte Beamte zu finden. Als am 10. Oktober dieses Jahres in der Klagenfurter Messehalle das traditionelle Volksabstimmungs-Blut & Boden-Spektakel des KHD ablief, wo Besucher von Ordnern mit der Bemerkung abgewiesen wurden, sie hätten slowenisch gesprochen, sonnte sich auch Klagenfurts Polizeidirektor Hofrat Karl Luggauer als Ehrengast im braunen Glanz. Höchste Landespolitiker von ÖVP und FPÖ ministrieren ohendies regelmäßig, wenn der KHD zur „nationalen“ Weihestunde läutet. Die SPÖ schickt zum völkischen Spektakel häufig ihren Landesrat Rudolf Gallob, der im Präsidium des Kärntner Kameradschaftsbundes sitzt, und daher das braune Wams am geübtesten zu tragen weiß. Doch auch den hochgradigen Hitlerjungen, Landeshauptmann Leopold Wagner, kann man bei solchen Anlässen antreffen. Als SP-Ersatzmann steht schließlich noch dessen Stellvertreter in der Landesregierung zur Verfügung: der ehemalige Verkehrsminister Erwin Fröhbauer, dem Geschichtsbewußtsein nicht abzu-

sprechen ist. Er trat seinerzeit an Führers Geburtstag — am 20. 4. 1944 — der NSDAP bei (Mitgliedsnummer 10.035.793).

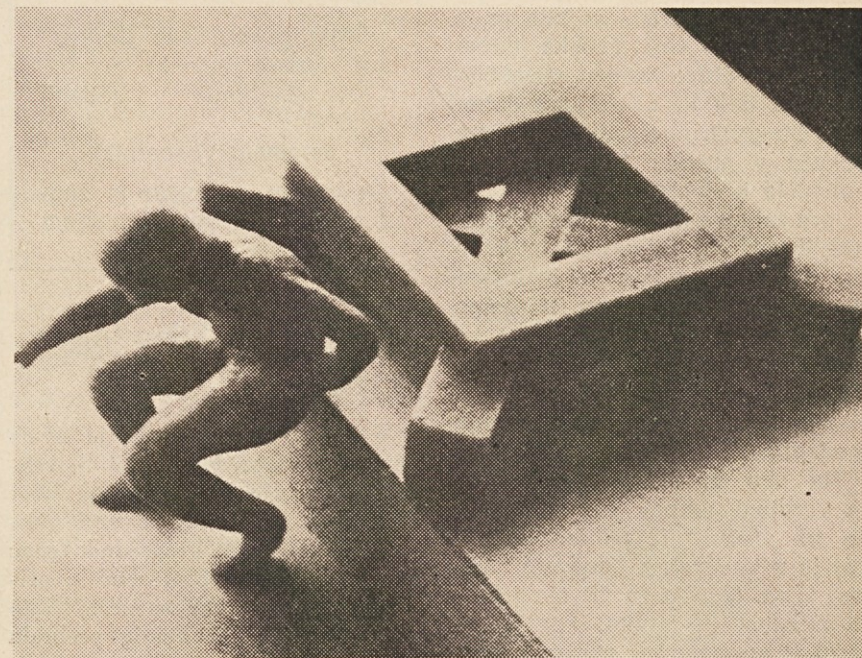
Vor diesem Hintergrund konnte KHD-Führer Josef Feldner in einem am 27. August in der „Deutschen National-Zeitung“ veröffentlichten Interview auf die Frage, „hat das Deutschtum in Kärnten die gleichmäßige Unterstützung aller nichtkommunistischer Parteien?“, frohgemut und wahrheitsgemäß antworten: „Der Kärntner Heimatdienst ist in den drei staatstragenden Parteien verankert“. Die Integration ging sogar so weit, daß die in Landtag und Parlament vertretenen Parteien im Jahr 1976 eine weitere langjährige KHD-Forderung gemeinsam exekutierten: Die Minderheitenfeststellung.

Das gemeinsame Programm der drei im Kärntner Landtag vertretenen Parteien läßt sich somit auf eine einfache Formel bringen: Feldner befiehlt, wir folgen dir.

Zur Differenzierung muß höchstens noch angemerkt werden, daß man eigentlich nicht einem Mann folgt, sondern einer Organisation. Das hat indes nichts mit Charisma zu tun, sondern mit den soziologischen und politischen Hintergründen des KHD. Nach außen hin repräsentieren ihn wildgewordene Kleinbürger. Etwa der ehemalige „Rote Falke“ und Postbeamte Josef Feldner. Aus dem Reservoir der „Braunbürger“ rekrutiert der KHD auch seine Kader. Das sind jene Leute, an die Otto Bauer wohl gedacht hat, als er in seiner Analyse der nationalen Frage den Rassenhaß solcher Kleinbürger als einen verkappten Klassenhaß entlarvte. Es ist der Haß der selbst unter ökonomischem und politischem Druck stehenden Mittelschicht gegenüber sozial noch tiefer unten stehenden Gruppen.

Getreu nach diesem Schema lebt der KHD von einem absurden Feindbild, das eine Minderheit zur Bedrohung anwachsen läßt. In der Tat besorgt diese Organisation freilich das Geschäft jener, die davon profitieren, wenn sich Mittel- und Unterschicht auf emotionaler und

(Nadaljevanje na 8. strani)

Del projekta 33 antagonističnih figuralnih sekvenc —
Meina Schellander

marca t. l. Mestna galerija predstavlja grupo JUNIJ v njeni najobsežnejši obliki. Sestavlja jo 34 slikarjev, grafikov, kiparjev, fotografov in karikaturistov iz skoraj vseh predelov sveta: Severne Amerike, Južne Amerike, Azije, Evrope ter vseh jugoslovanskih republik. Družijo jih nenazadnje želja po miru in sodelovanju med narodi. Razstavo bodo pokazali še v Mariboru, Kranju, Zagrebu in Novem Sadu. Edina Avstrijka, ki razstavlja v mestni galeriji v skupini JUNIJ, prihaja iz Bilčova in živi na Dunaju: Meina Schellander.

Skupina JUNIJ se je predstavila lansko leto koroški publiki v celovski galeriji HILDEBRAND, ki jo poznamo po večjem številu prireditev, na katerih so sodelovali tudi naši umetniki, tako pisatelji kot tudi likovniki.

Peter Krečič piše o grupi JUNIJ in njenih gostih med drugim: „Ni prvič, da se v Ljubljani srečujejo

mozadovoljne umetnostne izenačenosti v svetu, temelječo, na usodnih posledicah umetnostnega tržišča. To pa nič ni drugega kot odsev miselnosti porabniške družbe, miselnosti v kvantitativnih in ne v kvalitativnih terminih. Prihod skupine JUNIJ s svojimi gosti označujejo torej nekatere pomenljive posebnosti, ki so odsev tako trenutnega umetnostnega vzdušja na „raziskovalnem polu“ svetovne umetnosti kot posebnih ambicij slovenskih ustvarjalcev v tem okviru, tako da se tudi razbiranju sporočila te razstave ne bo mogoče ogniti v širših zemljepisnih merilih. Posebna vrednost te prireditve je samoniklost, nevezanost na umetnostne institucije. Posebno težo pa ji daje notranja homogenost skupine umetnikov, izbranih po določenih ustvarjalnih prijemih in po kvalitativnih izpeljavah konceptnih zasnov, kar izziva poglobljeno oceno...“

Bilčovs: samouk Mihi Schellander piše igre

SPD „Bilka“ v Bilčovsu vabi vsa-ko leto na malo pustno nedeljo občinstvo od blizu in daleč na kulturno pustno prireditve. Letos je društvo predvajalo veseloigrice „Trije tički“ pod vodstvom mladega kmeta Ruperta Reichmana iz Moščenice. Zasedba je bila zelo po-

srečena. Izkušeni igralci Tomi in Blaž Gasser ter Tomi Lesjak so igralsko in z besedo odlično mojstrili svoje vloge. Pa tudi mlada Rupert in Blaž Gasser sta dokazala, da sta podedovala veliko talentov od svojih staršev.

Zelo zabaven in izrazit pa je bil

drugi del, ki ga je kot že večkrat napisal v dialektu Mihi Schellander, mizarski mojster iz Moščenice. Predvajanje njegovih kratkoigrice v gorjanski rožanščini je postalo v Bilčovsu že tradicija. Njegove originalne besedne igre in komika privlačijo v dvorano tudi ljudi, ki se drugače ne odzivajo povabilu na igre.

Krušcov Mihi pa ni le dober avtor veselih igrice, temveč tudi talentiran igralec in režiser. V svojih delih igra tudi vedno sam večjo vlogo in režira igrice. Njegov čut za odrsko dejavnost je postal

znan že na obeh straneh Drave. Dobro se mu je posrečila tudi izbira soigralcev. Predvsem sta hlapca, Blaž Gasser in Franček Gasser, originalno interpretirala svoji vlogi. Mihijeva igrice o Pulbrovi Finiji je držala skoro pol ure vso dvorano v smehu.

Upamo, da bo mladi in talentirani avtor še nadaljeval s svojim pisanjem. Morda bi bilo ugodno, če bi zbral vse svoje igrice in jih povezal v veseloigro; ali pa, da bi vsa svoja dela predvajal naenkrat in to ne le v Bilčovsu.

Občni zbor SPD „Srce“ v Dobrli vasi - nov predsednik

Minulo nedeljo je imelo SPD „Srce“ Dobrlo vas svoj redni občni zbor. Odprl ga je podpredsednik Tine Wastl, ki je med častnimi gosti pozdravil tudi predsednika NSKS dr. Matevža Grilca, predsednika SPZ Valentina Polanška, podpredsednika KKZ Staneta Wakouniga ter tajnika Nužejja Tolmajerja in častnega predsednika društva dr. Luko Sienčnika.

Iz poročila podpredsednika Tine Wastla je bilo razvidno, da je društvo od zadnjega občnega zbora pa do danes imelo prireditve v kar lepem številu. Tako so imeli npr. razna gostovanja sosednih društev, nastop dramskih umetnikov iz Maribora s Cankarjevim recitalom „Domovina, pozdravljena“ in druge. Ustanovili so tudi otroško folklorno skupino, ki jo vodi ga. Milica Sturm. Prav tako je bil ustanovljen mešani pevski zbor. Nadalje je podpredsednik omenil, da bo društvo povabilo za 20. marec mešani pevski zbor iz Št. Jakoba v Rožu. Sredi aprila bodo uprizorili Jurčičevo igrice „Hči mestnega sodnika“, jeseni pa namerava društvo obhajati 70-letnico društvenega obstoja. Tine Wastl je zaključil svoje poročilo z opo-

zorilom, da ima društvo še danes isti pomen kot pred sedem desetletji: prvič, da se slovenski človek izpopolnjuje v svojem materinem jeziku, drugič pa, da združuje naše ljudi.

Na dnevnem redu je bila tudi sprememba pravil glede dvojnega članstva. Občni zbor je spremembo soglasno sprejel.

Za novega predsednika je bil izvoljen Tine Wastl, podpredsednik je postal Jozef Prunč, tajnica Anica Hašej, namestnik Martin Pandl, blagajnik Marica Hašej, namestnik Jožko Urban, knjižničar Jozi Pasterk in kot odbornik Franc Božič. Za preglednika sta bila izvoljena Franc Hašej in Franc Gomerik.

Zastopnika kulturnih organizacij — Valentin Polanšek za SPZ in Stane Wakounik za KKZ — sta čestitala novoizvoljenemu odboru in mu obljubila pomoč pri realizaciji njihovega delovanja.

Občni zbor je vodil predsednik NSKS dr. Matevž Grilc. Po končanem uradnem delu je predvajal tajnik KKZ Nužej Tolmajer slovenski barvni film „Sence pod ostrim vrhom“.

Novice iz Bilčovsa in okolice

DVE ZLATI POROKI

Častitljivi jubilej zlate poroke sta obhajala v nedeljo, 13. februarja, Peter in Katarina Sitter, Lukijeva oče in mati v Želučah. V dolgih letih skupnega življenja sta doživela mnogo prijetnih trenutkov, a tudi veliko bridkosti. Zagotovo je bil najbridkejši dan 14. april 1942, ko sta morala z otroki zapustiti domovino in oditi v izseljenstvo, kjer si je oče Peter nakopal bolezen na živcih. Po osvoboditvi so se vrnili, kjer je sin Peter, vnet prosvetaš, ki zdaj gospodari pri Lukiju, ustvaril nov dom.

Zadnjo nedeljo pa sta slavila zlato poroko Anton in Barbara Mihor, Šusterjeva oče in mati v Spodnji vesci. Anton Mihor je brat Katarine Sitter, Lukijeve mame v Želučah. Pri obeh slavnostih je opravljal verske obrede nečak Roman Mihor, župnik v Ljubnem pri Brezjah.

Pustna prireditve v Selah

Na pustno nedeljo so se zbrali Selani, na povabilo slovenskega prosvetnega društva, v farni dvorani. Zbralo se nas je toliko, da smo do zadnjega kotička napolnili dvorano.

Pustna prireditve se je začela z igrice: „Gašper gre na božjo pot“. Igro je režiral kaplan Ivan Matko, uprizorili pa so jo domači igralci. Zavladalo je pristno pustno razpoloženje, ko smo spremljali pretkanega Gašperja, ob njegovem romanju na jubilejno streljanje, kako mu je uspelo prevarati vso občinsko srenjo in kako se je na koncu izkazalo, da ni on pričakovani nadvojvoda.

Obema zlatima paroma želimo še veliko zdravja in zadovoljstva v krogu svojcev in prijateljev.

TRIJE POGREBI

V sredo pred pustno nedeljo smo položili k zadnjemu počitku Franc Kvančnika iz Podgrada, starega 52 let, ki je bolehal več kot deset let. Na grobu so se poslovili od njega tudi domači cerkveni pevci.

Na pustni torek zvečer je umrl kot žrtev prometne nesreče na cesti skozi Bilčovs Janez Safron, Lesjak iz Bilčovsa, star 66 let. Pokopali smo ga zadnji petek.

Zadnjo soboto pa je umrla nenadoma Kristina Sitter, „Ina“, kot smo jo vsi klicali in poznali. Pokopali smo jo v ponedeljek.

Naj se vsi odpočijejo v večnem miru, svojcem pa izrekamo iskreno sožalje.

Po igri je predsednik prosvetnega društva Marjan Olip navzoče občinstvo povabil na ples. Za glasbeni okvir je poskrbel zabavno-instrumentalni ansambel „Drava“.

Za veseli pustni večer pa so poskrbele še razne skupine: moški pevski zbor, mešani pevski zbor, folklorna skupina in nastopi posameznih pevcev in muzikantov.

Doživeli smo precej prijetnih ur in čas je kar preneglo minil. Okoli polnoči je Malovodnikova Katra dejala in lahko bi rekli, da v imenu vseh: „Tako lušno je bilo, da že dolgo ne tako!“

PRIREDTVE

LUTKOVNA PREDSTAVA: „TRIJE SNEŽAKI“

Prireditelj: KPD „Drava“ v Žvabeku

Kraj: Žvabek, v farni dvorani

Čas: petek, 4. 3. 1977, ob 14.30

Prireditelj: SPD „Edinost“ v Pliberku

Kraj: Božji grob, v ljudski šoli

Čas: petek, 4. 3. 1977, ob 16.30

Prireditelj: SPD „Edinost“ v Pliberku

Kraj: Vogrče, v ljudski šoli

Čas: sobota, 5. 3. 1977, ob 12. uri

Prireditelj: SPD „Edinost“ v Pliberku

Kraj: Libuče, v ljudski šoli

Čas: sobota, 5. 3. 1977, ob 14. uri

Prireditelj: SKD v Globasnici

Kraj: Globasnica, pri Šoštarju

Čas: sobota, 5. 3. 1977, ob 16. uri

LUTKOVNI FIM: „POLUHEC“

Prireditelj: SPD „Obir“ na Obirskem

Kraj: Obirsko, ljudska šola

Čas: petek, 4. 3. 1977, ob 11.30

Predvaja: Krščanska kulturna zveza iz Celovca

LUTKOVNA PREDSTAVA: „RDEČA KAPICA“

Prireditelj: SPD „Danica“ iz Št. Vida v Podjuni

Kraj: Št. Primož, pri Voglu

Čas: nedelja, 6. 3. 1977, ob 10.30

Nastopa: Lutkovna skupina KDZ iz Celovca

VESELOIGRA: „PRIČARANI ŽENIN“

Prireditelj: KPD v Šmihelu

Kraj: Šmihel, farna dvorana

Čas: nedelja, 6. 3. 1977, ob 19.30

Gostuje: Farna mladina iz Vogrč

PREDAVANJE: „MOČ IN VPLIV JAVNIH OBČIL“

— poročanja koroških dnevnikov o „zadevi Warasch“

Prireditelj: KPD v Šmihelu

Kraj: Šmihel, v farnem domu

Čas: sredo, 9. 3. 1977, ob 19.30

10. pevsko srečanje

V okviru vsakoletnega pevskega srečanja „Od Pliberka do Taberka“ je bilo letos tudi praznovanje 10-letnice tega srečanja. Letošnjo revijo je pripravila občinska zveza kulturno-prosvetnih organizacij občine Ravne na Koroškem. Nastopilo je 22 pevskega zborov. V petek zvečer so bili kar štiri nastopi; in sicer v Črni in Prevaljah, v Mežici ter v Pliberku. V prvih dveh krajih so Koroško zastopali poleg drugih zborov iz Slovenije moški pevski zbor Franc Leder-Lesičjak iz Štebna pri Globasnici pod vodstvom Janeza Petjaka in ženski oktet SPD „Obir“ z Obirskega pod vodstvom Valentina Polanška.

V Mežici in Pliberku pa sta nastopila moški zbor SPD „Edinost“ iz Pliberka, ki ga vodi Foltej Hartman in mešani zbor „Podjuna“ pod vodstvom Otona Wutteja. Iz Slovenije je nastopilo devet zborov. Dvorana pri Schwarzlu v Pliberku je bila nabito polna. V imenu društva je pozdravil navzoče Jožko Hudl, v imenu kulturno-prosvetnih organizacij iz Raven pa Janko Dežman. Med častnimi gosti je bil tudi predsednik NSKS dr. Matevž Grilc, zastopnik ZKOS Lotrič in tajnik KKZ Nužej Tolmajer.

Zaključna prireditve pa je bila v soboto na Ravnah v športni dvorani. Nad 1000 ljudi se je zbralo in nad petsto pevcev je sodelovalo pri zaključnih pesmima (dirigenta Foltej Hartman in Jožko Koncilijs).

Prizor iz letošnje pustne igre v Bilčovsu

Tempo pri igri v Vogrčah

Iz Vogrč je bilo že večkrat brati o gradbeni dejavnosti, potem o zimskem športu. Še večja je kulturna vrednota. Da prav ocenjuje mo Vogrče, velja danes poročati še o tem delu.

Kot vsako leto je Farna mladina tudi letos za norčavo pustno dobo pripravila komedijo „Pričarani ženin“. Napisal jo je Vladimir Novak pred mnogimi leti in jo prenovljalno izdal v knjižici l. 1941. Jezik ima sočen, ljudski, udaren. Igra ima polno zapletljivost, ki se kopiči do končnega razpleta in je zato napeta. Tudi vsebinsko igra ni zastarela, ker prikazuje življenje na vasi, kakršno je bilo in je še: prepri na vasi, ženska klepetavost in obrekovanje, nevoščljivost, pa tudi lepa, poštena ljubezen. Ob grdih napakah, ki jih igra pokaže v smešni luči, nas igra opominja k dobremu.

Igra zahteva tempo, hitrost, spretnost, saj je v treh dejanjih kar 63 prizorov. Prav to je ustvarila režija, ker bi sicer ta dolga igra postala dolgočezna. Ker so tudi igralci svoje vloge dobro rešili, je bilo smeha veliko, da je včasih kar izbruhnilo v ploskanje med prizori.

Na uho povedano: igrali niso le Vogrjani, ampak so sodelovale še tri „dečve“ iz pliberške fare, ker je v Vogrčah z „dečvami“ velika kriza. Morale so žrtvovati svojo mladost in lepoto, ker jih je masker spremenil v stare „babe“, zato jim posebej hvala!

Farna mladina je komedijo uprizorila dvakrat v Vogrčah, 13. februarja v Dobrli vasi in v Pliberku, 20. februarja v Kotmari vasi. Povod je občinstvo preko pričakovanja napolnilo dvorane in bilo zadovoljno ob takem poštenem smeju.

Prihodnjo nedeljo, 6. marca, bodo igro ponovili v Šmihelu v farni dvorani ob pol osmih zvečer. Vogrče torej nimajo prosvetnega zimskega spanja!

*

V nedeljo, 27. februarja, je bil pogreb Žrdovega očeta, Gregorja Dobrouniga. Po poklicu je bil železničar, toda obenem je z vsem srcem in vsemi silami delal na svoji mali kmetiji, da je lažje preživljal družino. Bil je priden kot mravlja in je neprestano delal, dokler ga ni huda bolezen popolnoma izčrpala in mu tudi bolnišnica ni mogla vrniti zdravja. Bil je star 70 let. Najhujša preizkušnja zanj je bila, ko se mu je pred tremi leti smrtno ponesrečil sin Ši-

mej, tudi železničar, ki naj bi bil njegov dedič.

Pogreba se je udeležilo izredno veliko ljudi, ker so ga spoštovali. Pevci so mu zapeli na domu in pokopališču, pokopal ga je provizor Vinko Zaletel, v uniformi so mu izkazali zadnjo čast gasilci.

Katoliški delovni odbor vabi na **srečanje katoliških moških** v nedeljo, 20. marca 1977, od 14. do 17. ure v Mohorjevi hiši v Celovcu.

Spored:

„Obris pokoncilске Cerkve“ (dr. Andrej Kajžnik)

„Katoliški mož v sedanji družbi“ (dr. Reginald Vospertnik)

Obhajanje sv. maše s škofom dr. Jožefom Köstnerjem

Občni zbor Združenja staršev

V soboto, 26. februarja, je bil ob deveti uri dopoldne v avli Slovenske gimnazije redni občni zbor Združenja staršev na Zvezni gimnaziji za Slovence. Predsednik Ignac Domej je odprl občni zbor in prisrčno pozdravil vse navzoče. Nato je gospa Amalija Feinig prebrala zapisnik zadnjega občnega zbora. Sledilo je predsednikovo poročilo o delovanju odbora Združenja staršev v pretekli poslovni dobi.

Po obširnem poročilu ravnatelja Pavla Zablatnika je prof. Stanko Čegovnik nazorno in izčrpno predaval o možnostih izbire poklica. Naslednja točka je bila razrešnica staremu odboru.

Na novo so soglasno izvolili za predsednika Ignaca Domeja. Tudi druge odbornike so potrdili. Kot zadnja točka so bile na sporedu služajnosti.

Starši in vzgojitelji so si želeli podrobnih informacij o splošnem učnem uspehu dijakov. Časovna utesnjenost (ob pol enajstih se je že začel dan staršev) pa je ovirala razčističenje nadaljnjih vprašanj in problemov.

**Oglašujte
v našem listu!**

PREDSTAVLJAMO SODELUJOČE NA NEDELJSKEM KONCERTU:

Obeta se edinstven kulturni užitek

Po razpustu ljubljanskega čitalniškega pevskega zbora leta 1890 je že leta 1891 ustanovilo društvo Glasbena matica ljubljanska poleg drugih odsekov še mešani pevski zbor. Vodstvo tega zbora je 1. decembra 1891 prevzel Matej Hubad in se z njim predstavil ljubljanskemu občinstvu že 19. maja prihodnje leto. Matej Hubad je zbor vodil polnih 32 let, do leta 1929, ko ga je prevzel Mirko Polič in ga vodil 22 let, vse do svoje smrti leta 1951. Prof. Ciril Cvetko je nato vodil zbor 10 let, do leta 1961, od tedaj pa so se zvrstili dirigenti: Borivoj Savicki, Ferdo Pirc, Igor Lavrič, prof. Pavel Mihelič, Milivoj Šurbek. Z novo pevsko sezono 1976/77 pa je vodstvo zbora prevzel dirigent dr. Mirko Cuderman.

Zbor je bil od ustanovitve pa do druge svetovne vojne elitni slovenski zbor in med prvimi

v Jugoslaviji. Izvajal je vsa pomembnejša dela domačih skladateljev in celo vrsto največjih in najzahtevnejših del svetovne literature. S svojimi kvalitetnimi izvajanci na koncertih je zbor vedno bodril in dajal navdihe za nove skladbe slovenskim skladateljem.

V zboru so bili in so še vedno pevci in pevke vseh poklicev. V letošnji sezoni zbor šteje 80 članov.

Od ustanovitve do danes je zbor imel preko 650 nastopov in to celovečernih a capella koncertov in vokalno instrumentalnih, doma in v inozemstvu.

Med drugo svetovno vojno je zbor seveda spoštoval kulturni molk. Zato pa je po osvoboditvi nadaljeval pot svojega kulturnega poslanstva: iz leta v leto v svojih vrstah združuje navdušence za petje in z njimi pripravlja večje in manjše kon-

certe in nastope. K svojemu programu večjih a capella koncertov, vokalno instrumentalnim delom in narodnim pesmim dodaja še program delavskih, partizanskih in pesmi sodobnih slovenskih in tujih avtorjev.

Od ustanovitve do danes je zbor gostoval v državah: Avstriji, Italiji, Švici, Franciji, Bolgariji, Češkoslovaški, Poljski, Zap. Nemčiji, Holandiji. Na svojih turnejah je bil vedno uspešen, v Haagu pa je leta 1967 na velikem mednarodnem tekmovanju pevskih zborov Evrope in Amerike dosegel drugo mesto.

Pevski zbor društva Consortium musicum je bil ustanovljen leta 1968, da bi izvajal predvsem vokalno instrumentalna dela, še posebej tista, ki se v Ljubljani redkeje oziroma sploh ne izvajajo.

S tem naj bi se zapolnila vrzel med repertoarjem, ki ga izvajajo poklicne glasbene skupine in sporedom, ki ga imajo drugi amaterski zbori.

Zbor Consortium musicum ima letno vsaj dva samostojna koncerta. Ker želi predstaviti občinstvu čim več del, ne nastopa v istem kraju nikoli večkrat z istim sporedom, ampak skuša obdelati z vsakim koncertom nov, stilno zaokrožen program. Na sporedu zbora zato najdemo več prvih izvedb ter eno prazizvedbo.

Čeprav izvaja zbor Consortium musicum dela vseh stilnih obdobj, posveča glavno pozornost baročni in klasični glasbi. Poleg manjših del domačih in tujih avtorjev so na sporedu zbora skladbe J. S. Bacha, Beethovna, Brahmsa, Buxtehudeja, Carissimija, Charpentiera, Händla, Hasslerja, Haydna, Jakončiča, Mozarta, Martinuja, Orffa, Sattnerja in Tomca.

Zbor Consortium musicum je koncertiral doslej v različnih krajih v domovini in tujini.

Zbor Consortium musicum pa si je zadal še eno nalogo. Z zbirko gramofonskih plošč Musica sacra Slovenica skuša oteti pozabi najtehtnejša dela s področja slovenske cerkvene glasbe. Pri tem se poslužuje samo originalnih zapisov posameznih skladb, s čimer zagotavlja zbirki potrebno muzikološko vrednost.

Zbor vodi že od njegovih začetkov dr. Mirko Cuderman.

Koroški literati v „Le Livre Slovene“

V zadnji številki literarne revije „Le Livre Slovene“, ki jo izdaja slovenski PEN-KLUB in Društvo literarnih prevajalcev v Ljubljani, najdemo samo dela naših koroških književnikov.

Revija, ki izhaja v francoščini, objavlja liriko in prozo Franca Ellerja, Valentina Polanška, Andreja Koka, Gustava Januša, Prežihovega Voranca, Roka Arha, Vlada Habjana, Janka Messnerja, Florjana Lipuša, Frana Ksaverja Meška in Karla Prušnika-Gašperja.

Pri izboru naših književnikov je šlo ne samo za dela literarne vrednosti, ampak tudi za usodo Koroških Slovencev, usodo, za katero skušajo danes slovenski pisatelji zainteresirati tudi vest izobražencev in pisateljev v svetu.

60-letnica Jožeta Babiča

Te dni je obhajal svojo šestdesetletnico umetniški vodja in režiser Stalenga slovenskega gledališča v Trstu Jože Babič. In prav za ta življenjski jubilej je prejel najdragocenejšo slovensko literarno nagrado, Prešernovo nagrado, s skupino, ki je izvedla Cankarjevega „Hlapca Jerneja in njegovo pravico.“

Kdo na Koroškem se ne bi spomnil kulturnega doživetja, ki nam ga je pripravilo Primorsko dramsko gledališče iz Nove Gorice 8. decembra leta 1974 v Celovcu s tem Cankarjevim delom, v priredbi in režiji Jožeta Babiča.

Če se te dni spominja tega polnočnega gledališčenika ves kulturni svet v matični domovini in zamejstvu, se po tej poti tudi mi koroški Slovenci pridružujemo temu slavlju in mu želimo iz vsega srca, da bi ustvaril še obilo sadov na področju gledališkega dejanja in nehanja.

DOM v TINJAH

Od ponedeljka, 7. 3. 1977, ob 18.00 do četrтка, 10. 3. 1977, do 13.00

DUHOVNE VAJE ZA ŽIVI ROŽNI VENEC

Lahko pridejo tudi druge žene, ki niso članice

Voditelj: župnik Martin Hotimitz

V soboto, 12. 3. 1977, od 9.00 do 17.00

za žene in dekleta — lahko pridejo seveda tudi fantje

TEČAJ O KRAŠENJU IN VLIVANJU SVEČ

(Tudi velikonočne sveče za farno cerkev)

Voditeljica: ga. Anica Fugger

Od sobote, 12. 3. 1977, ob 15.00, do nedelje, 13. 3. 1977, do 13.00

DNEVI SREČANJA ZA DIJAKINJE

6., 7. in 8. razreda srednjih šol in za druga dekleta od 17. do 19. leta

Voditelj: mag. Janez Olip

Od petka, 18. 3. 1977, ob 18.00, do nedelje, 20. 3. 1977, do 13.00

DNEVI SREČANJA IN MEDITACIJE

za dijake 6., 7. in 8. razreda srednjih šol

Voditelj: rektor Jože Kopeinig

Od ponedeljka, 21. 3. 1977, ob 9.00, do srede, 23. 3. 1977, do 13.00

DUHOVNE VAJE ZA MEŽNARJE IN MEŽNARICE, CERKVENE KLJUČARJE IN VSE DRUGE CERKVENE NASTAVLJENKE IN NASTAVLJENCE

Voditelj: prelat Aleš Zechner

Od petka, 15. 4. 1977, ob 19.00 do nedelje, 17. 4. 1977, do 13. ure

„ŽIVLJENJE V DVOJE“

Tečaj za dekleta in fante; priprava na zakon

Referenti: zdravnik, sodnik, mati, duhovnik

2. ROŽANSKI IZOBRAŽEVALNI TEDEN

od 13. do 20. marca 1977

Na sporedu:

predavanja, diskusije,

koncert, zabava.

Prireditve v Bilčovsu, Ve-

linji vasi, Št. Janžu, Sve-

čaj in Št. Jakobu.

Točnejši spored bo še pravočasno objavljen.

Slovenščina okrnjena

(Nadaljevanje s 1. strani)

slovenščini, od tega sta dva bila nujnostna predloga. Toda namesto da bi župan dal takoj na glasovanje, ali bi o teh predlogih govorili že na tej seji, jih je kratkotalo „pozabil“ ter šele ob koncu seje — pred okrajnim glavarjem dr. Scheiberjem dejal v eni sapi, da je dobil te predloge, a jih ne zna brati in bo zaradi tega predloge predal tolmaču, da bodo pripravljeni šele za naslednjo sejo. Preden je mogel kdo drug odpreti usta, da bi protestiral, je Mory avtoritarno zaključil sejo.

Na isti seji je bil občinski odbornik Ignac Domej, svetnik v Kmetijski zbornici in podpredsednik NSKS, bil zaprisežen za mestnega svetnika namesto nosilca liste EL Štefana Trampuscha, ki je svoje mesto odložil iz zdravstvenih razlogov.

Josip Jurčič in njegov „Deseti brat“

Ob 110-letnici izhajanja prvega slovenskega romana.

Leta 1866—1967 je v reviji „Cvetje iz domačih in tujih logov“ v nadaljevanjih izhajal prvi slovenski roman — Deseti brat, ki ga je star komaj 22 let pisal Josip Jurčič. To je bil za slovensko literaturo izredno pomemben literarni dogodek. Fran Levstik — takrat poznani in spoštovan jezikoslovec, kritik, pisatelj in pesnik — je o romanu Deseti brat napisal, da je epohalno delo genialnega očeta. Mladega in veliko obetajočega pisatelja je poleg tega priznana v kritičnem pismu opozoril na nekatere napake v romanu, ki naj se jih v bodoče izogiba. Josip Stritar je več let kasneje zapisal o Desetem bratu:

„Koliko je pač pri nas umetniških del, da bi bila tako razširjena, tako povsod znana in brana, po vsej slovenski domovini, kakor je Jurčičev ‚Deseti brat‘...?“

Dr. Ivan Prijatelj, ki je uredil Jurčičeve zbrane spise, je med drugim zapisal:

„Kakšno bogastvo in kakšna neposrednost opazovanja stanaložena v njegovem velikem delu! Kako bujen temperament v pripovedovanju, kakšna popolnost v kompoziciji, a koliko dragocenosti posebno v njegovem jeziku!“

Sodobnik Franc Levec — dve leti mlajši od Jurčiča — je opazil, da ima mladi pisatelj neko posebno lastnost. Jurčič ima tako prodiren in opazujoč pogled, kakor bi hotel človeku, s katerim govori, izvabiti iz notranjosti tudi najglobljo skrivnost, ki jo sicer tako skrbno skriva v srcu. To je Jurčič kasneje tudi sam priznal z izjavo:

„Opisati pa jaz ne morem nobene stvari, ako je nisem videl s svojimi očmi.“

O Jurčiču lahko upravičeno zapišemo, da je pisal iz ljudstva za ljudstvo. Že kot 15-leten dijaček se je veliko raje družil z odraslimi možakarji, kot pa s svojimi vrstniki. Pozorno je poslušal pripovedovanja starejših mož. Zapisoval si je pravljice, bajke, pripovedke, pesmi, doživljaje in anekdote. Kot študent je naravnost „požiral“ knjige in si iz njih izpisoval zanimive stavke in besede. Tako je zbiral gradivo za kasnejše pisateljevanje. Lahko zapišemo,

da je že v dijaških letih utripala v njem pisateljska žilica. Zelo slikovito je v Desetem bratu opisal svojo rojstno vas Muljavo, ki jo je v romanu preimenoval v Obrhek:

„Obrhek, ves do kraja — s Krjavljevo kočjo vred, je imel dva in dvajset številč nad hišnimi vrati. Da so bile hiše po večini lesene ali samo ometane, da so bili posamezni tramovi čeravno iz bukvine, vendar že črvojedni in črno zakajeni, da so bile nekatere strehe, kakor se je iz zaréz na slémenu bralo, že petnajstkrat s slamo prekrite in je skorej sploh že v šestnajsto tu in tam kaka luknja krovca prosila: to nam poterjuje že izrečeno verjetnost, da je bil Obrhek star.“

In še to je Jurčič napisal o starosti svoje rojstne vasi:

„...ki dalje časa stoji, kakor bi kopa dedov, zapovrstjo živčih, pomnila.“

Iz lastnih izkušenj vem, da je slamnata streha narejena iz pšenične slame — „škope“ trajala od 20 do 25 let.

Kaj vse je napisal Jurčič?

Josip Jurčič je umrl, ko mu je bilo komaj 37 let, v najlepši moški dobi. Njegova prezgodnja smrt je za slovensko literaturo pomenila veliko škodo. Kaj vse bi bil lahko še napisal! V svojem pisateljskem snovanju in zorenju še ni bil dosegel vrha svoje umetniške ustvarjalnosti. Da se je lahko tolkel

skozi življenje, je bil polnih dvanajst let urednik Slovenskega naroda, prvega slovenskega dnevnika. Ves kar ga je bilo, se je bil posvetil pisateljevanju in časnikarstvu. Veliko je tudi prispeval k osveščevanju Slovencev s svojimi članki in govori v ljubljanski mestni zbornici. In to v času, ko so mogočni tuji vedno močnejše pritiskali s svojimi raznarodovalnimi ukrepi!

Svoja dela je Jurčič objavljial v Glasniku, Zvonu, Klasju in drugih leposlovnih revijah. V osemnajstih letih svojega izredno plodnega pisateljevanja (od 1863 do 1881) je napisal naslednja dela:

Spomini na deda, Jesenska noč med slovenskimi polharji, Jurij Kozjak, slovenski janičar, Domen, Spomini starega Slovenca, Tihotapec, Hči mestnega sodnika, Kloštrski žolnir, Deseti brat, Nemški valpet, Božidar Tirtelj, Sosedov sin, Doktor Zober, Med dvema stoloma, Lepa Vida, Cvet in sad, Rokovnjači, dramska teksta Tugomer in Veronika Deseniška.

Razen tega je kot časnikar napisal veliko število člankov.

Darujte za tiskovni sklad

KRŠČANSKA KULTURNA ZVEZA V CELOVCU

Antonin Dvořák

Mrtvaški ženin

dramatična kantata za soli, zbor in orkester, op. 69, ki bo v nedeljo, 6. marca 1977, ob 14.30

V DOMU GLASBE V CELOVCU

Izvajajo:

Dekle: Zlata Ognjanovič, sopran
Ženin: Jurij Reja, tenor
Ansambel: Glasbena matica Ljubljana
Pripovedovalec: Edvard Sršen, bariton
Consortium musicum Ljubljana
Dirigent: Mirko Cuderman

Vstopnice v predprodaji pri krajevnih prosvetnih društvih, v pisarni Krščanske kulturne zveze v Celovcu, Viktringer Ring 26 (tel.: 0 42 22 - 84 3 58) ter eno uro pred koncertom.

Šime Martinjak:

Aretacija in doživetja v taborišču Buchenwald

(9. nadaljevanje)

Nikoli v življenju pa ne bomo pozabili sreče, 11. aprila. Ta dan nas niso klicali na zbirni prostor, pa tudi kave nismo dobili. Vse je bilo tiho, nihče ni prišel iz barak, še jaz nisem šel, čeprav sem imel bel pas.

Meni so naprtili skrb delavnice, zato sem lahko izbral in predlagal, da potrebujem enega ali več ljudi za delo. Bili smo sami Slovani (niti enega Nemca). Bili smo Slovenci, Hrvatje, Rusi, Čehi, Poljaki in en Bolgar. Mislim, da ni naroda kot smo Slovenci, da bi se tako hitro naučili tujega jezika. Da smo se lažje sporazumeli, sem izbral izraze iz vseh teh jezikov in nastal je svojevrsten slovanski jezik.

V tem času čakanja, smo se zelo malo pogovarjali o tem, kaj bo z nami. Vedeli smo, da Amerikanci niso daleč od taborišča, vendar se nam je čudno zdelo, zakaj ne prodirajo naprej. Šele pozneje smo zvedeli, da so zbrali čete 50 km zapadno od taborišča in 11. aprila 1945 udarili z brzino proti taborišču in ga obkolili.

Ob devetih so odprli zvočnik in čez nekaj časa reče esesovski „frizer Alojz, naj gre takoj h poveljniku!“ Ko je to povedal, smo vedeli, da bomo izvedeli vse, kar se dogaja. Čez eno uro je prišel frizer Alojz s frizersko torbo pod pazduho. Povedal nam je, da je obril poveljnika, ki se je nato odpeljal z avtom in z njimi ostali oficirji. Povedal je, da imajo tudi podoficirji pripravljene kovčke. Preden nadaljujem, naj povem, da je bil ta frizer Slavko Saračević iz Jesenic, kjer živi še danes.

Po pripovedovanju Slavca smo bili pomirjeni, ker smo vedeli, da se bližajo Amerikanci in z njimi naša osvoboditev. Medtem je prišel esesovski šofer, ki sem ga poznal. Rekel mi je, naj grem hitro z njim, ker rabi sto blazin. Odpeljala sva se proti skladišču, in ko sem izstopil iz džipa, sem zaslišal oddaljeno pokanje topov. Ko je zaslišal strel, je hitro naložil, se vsedel in odpeljal brez mene. Za mene je bilo vprašanje, kako se bom srečno vrnil v delavnico. Bilo je nevarno, ker so bile straže pri vseh stolpih podvojene. Skakal sem od barake do barake, da sem srečno prispel. Tovaršem sem povedal, da sem slišal strele. Čakanje pa je trajalo dolgo. Naenkrat se je oglasila sire-

na in klic k pripravljenosti, zatem so se odprli zvočniki na glavnem stolpu. Slišali smo povelje esesovca, naj vsi esesovci takoj zapustijo taborišče. Po prejšnjem dnevu dobrega pričakovanja, smo po povelju postali nervozni. Vedeli smo, da nekaj pomeni, da gredo vsi esesovci. Mislili smo, da nas bodo prej vse pokončali. Sedeli smo brez besed in zdelo se mi je, da ima vsak večje oči, najbrž tudi jaz. Po dolgem času je sledilo povelje, da morajo straže na stolpih takoj v vojašnice.

Ujeti poveljnik letalskega oddelka je povedal, da je dobil Himlerjevo povelje, da mora pokončiti s plinom vse, kar je še živega v taborišču. Kot ujetnik je Amerikancem dejal, da povelja ni izpolnil, ker je vedel, da se bliža ameriška vojska.

Ko so bile odpoklicane straže s stolpov, so najprej električarji prerežali električne žice, po katerih je bil napeljan tok v bodočo žico okrog taborišča. V taborišču je bilo vse pripravljeno za „juriš“. Bile so skupine petih mož z eno puško, več se ni dalo organizirati. To je bilo v sredo, 11. aprila.

Ko so električarji svoje delo opravili, so pripravljeni odredi vdrli iz taborišča v vojašnice in potem v gozd, pregnali ostanke esesovcev in jih precejšnje število ujeli. To so bili večina Rusi, ki so se iz taborišča prostovoljno prijavili v esesovski oddelek. Takoj zatem se je po zvočniku oglašil Nemec, nato pa v vseh jezikih ostalih narodov „VRATA SO SE ODPRLA, ZASIJALA NAM JE SVOBODA“.

Čiščenje esesovcev po gozdu se je nadaljevalo, da se ne bi kakšen v uniformi kje skril. Pri tem pohodu so našli polno esesovskih uniform, največ ruskih, vsi ti so si organizirali civilne obleke. Ruske uniforme smo poznali po črnem pasu na vratniku esesovskih plaščev. Tem belogardistom, ki so se prostovoljno javili k esesovcem, so s črnim pasom označili tudi rokave bluz. Organizirali so si civilne obleke in se tako oblečeni prerili za fronto in so jih Amerikanci vzeli v azil. Potem je poklical po zvočniku prvi taboriščni starosta vse določene odbore k vratom na razgovor o

tem, kaj je potrebno ukreniti. Prva naloga je bila prehrana, ker smo bili štiri dni brez hrane, druga pa priprava za veliko slavnost naslednjega dne na zbirnem prostoru „Dan osvoboditve“.

Po osvoboditvi 11. aprila leta 1945 so mene imenovali v avstrijski in jugoslovanski politkomite, da prevzamem repatriacijo teh državljanov, ki so bili med vojno v Weimarskem področju. Nekoč dobim pošto, da so iz nekega stranskega taborišča Buchenwalda pre-

BILL BEHM

Mario Silva je hladnokrvno dvignil revolver in ustrelil. Mož, ki je stal dvajset metrov od njega, je padel. Mario je stopil k njemu in se sklonil. Bil je čist, točen strel v srce in zadovoljno se je nasmehnil.

Že več tednov je vadal vsak dan. Sedaj so njegove krogle zadevale točno tja, kamor je hotel.

Maria so imeli za sanjača, ker ni igral kart, ni pil in se ni zabaval s tovariši. Raje je hodil sam naokrog in razmišljal o uganki, ki ga je mučila.

Ta uganka se je imenovala Virginia.

Odkar je prišla Virginia na haciendo, se je vse spremenilo. Bila je hčerka upravitelja haciende, na kateri je Mario delal.

Ernesto Galiana je nekega dne poklical svojo hčerko:

— Poslušaj, Virginia, če bo šlo tako naprej, te bom poslal nazaj k teti v Buenos Aires. Popolnoma si mi zmešala možke in zato trpi delo. Nič nimam proti temu, da se zabavaš z enim, ne pa z vsemi.

Tudi Virginiji se je zdela igra malce dolgočasna, ker pa ni mogla brez ljubimkanja, se je odločila za tistega, ki se ji je doslej najbolj upiral, a to je bil Mario.

Bil je najsrečnejši človek, ko mu je nekega večera pod zvezdnatim nebom dovolila poljub.

— Kdaj se bova poročila, Virginia? — je vprašal poln upanja.

— Za sedaj še ne, Mario — je odgovorila. — Morda kdaj pozneje, premлада sem še.

Mario se je oprijel tega „pozneje“, in po drugem poljubu, ki je bil nežnejši od prvega, se je zaklel, da bo, če treba, do konca življenja čakal na Virginijo „da“.

Tako bi tudi napravil, če usoda ne bi bila hotela drugače, če se mu ne bi bila ponudila priložnost za razmišljanje o novi življenjski uganki — nekega dne se je pojavil Pedro Villalon.

ko 100 žensk pripeljali v Erfurtsko bolnico. Takoj sem se odpravil, da pogledam, od kod so. Šel sem od postelje do postelje in naletel na neko žnesko; vprašal sem jo, od kod je. Pravi, da iz Sveč. „Ja, ljuba duša, čigava pa si?“ Reče mi, da je Krznarjeve Mojcije hči.

Ostrmel sem, ko pogledam temu otroku v oči. Zakaj sem ostrmel? Bila je takrat stara šele 16 let, ona mi je šele povedala, da so spadale vse te v Buchenwaldsko komando. Kako so živele in koliko pretrpele, bo opisala Mojca Verovšek iz Jesenic, prav tako Korošica, ki je preživela v teh ženskih taboriščih.

(Dalje prihodnjič)

DVOBOJ

Pedro je jahal žrebca, katerega oprema je bila okovana s srebrom. Bil je lep in takoj je bil všeč tudi Mariu. Bil je odličen jezdec, nezmotljiv strellec, spreten metalec lasa, izboren kitarist. Vse to se je pokazalo pozneje. Mariu pa je bil že prvi dan všeč njegov odkriti nasmeh.

— Olé, muchacho! — je rekel Pedro, ko se je pojavil pred bivališčem vaquerosov. — Je kaj dela zame?

— Mislim, da bo, — je dejal Mario, ki je stal pred hišo. — Moraš pa govoriti z upraviteljem. Razjaši in pridruži se nam.

Pedro se je dogovoril z Galianom. Naslednji dan sta z Mariom odjahala na delo. Ko sta se zvečer vrnili, sta bila dobra prijatelja, kot da se poznata že dolga leta.

Virginia je sedela na ograji.

— Novi tovariš, — ga je predstavil Mario. — Ime mu je Pedro Villalon.

— Olé! — je bilo vse, kar je ravno dušno rekel in si zvijal cigareto. Njegove oči so radovedno preletele dekletovo telo.

— Pedro je odličen strellec in še boljši kitarist, — je rekel Mario, ne da bi pomislil, da s hvaljenjem prijatelja zmanjšuje svojo vrednost v Virginijinih očeh.

Tisti večer je Pedro igral in pel stare pesmi iz pamp. Vsi so ga pozorno poslušali. Virginia pa mu je metala ognjevide poglede.

In zgodilo se je kar, se je moralo zgoditi. Pedro je bolj privlačil deklet kot skromni Mario, ki ni pil, ni igral kart in niti ni znal dobro streljati. Neke noči je Mario našel prijatelja in Virginio, ko sta se poljubljala v mesečini.

Mario ni bil človek, ki bi zaradi tega dvignil hrup, toda Pedro je v njegovih očeh tisti hip postal mrtič. Prijateljstvo se je spremenilo v divje sovraštvo. Rekel ni nič, tudi ko je čez nekaj dni dobil od Virginije tretji poljub.

To je bilo odločilno. Lahko je bilo

Za dobro voljo

ŠTETJE

Janezek gre po cesti in šteje: »Ena, dve, ena, dve.«

»Janez, ali igraš športno napoved?« ga zmoti sošolec.

»Ne, spričevala se učim na pamet!«

KRVOLOČNE ŽIVALI

»Katere krvoločne živali poznamo?« je vprašala učiteljica malčke v prvem razredu in nadaljevala:

»Leve, tigre, volkove...«

»Jaz tudi poznam eno krvoločno žival!« se je oglašil Jožek.

»Katero pa?« je zanimalo učiteljico.

»Komarja,« se je odrezal Jožek.

UZDRŽLJIVOST

»Ljubi, in kaj si razmišljal ob jubileju najine poroke?«

»O vzdržljivosti, ki traja že petindvajset let.«

ZAHTEVA

»Zdaj bi pa res rad vedel, zakaj neprenehoma bolščite v mojo ženo?«

»Ali vam res moram odgovoriti?«

»Da, to zahtevam!«

»Dobro! Kadarkoli jo pogledam, si mislim: te pa ne bi maral!«

NARAUNO

Ko je Mica slišala, da utekočinjajo zrak, je dejala: »Potlej se bomo pa namesto z letalom vozili kar z ladjo.«

MOLČEČNOST

Gospodinja novi hišni pomočnici: »Zapomnite si: kar se pri nas zgodi, ne sme nihče zvedeti! Ali znate molčati?«

Micka: »Pa še kako! Pri prejšnji gospodnji sem razbila najmanj dvajset krožnikov, pa tega še danes nihče ne ve!«

zapeljati mlado dekle, če je bil fant tak kot Pedro. Od tistega dne je Mario vsak dan jahal v pampo, napravil človeka iz lesa in slame in se vadal v streljanju iz revolverja. Streljal je na vse, kar se je gibalo, in kmalu je bil prepričan, da zna potegniti revolver hitreje kot Pedro in da je boljši strellec od njega. Napolnjevalo ga je hladno sovraštvo in potrpežljivo je čakal na svoj trenutek.

Čakal je na Pedra in Virginijo, in ko ju je neke noči spet dobil, da se poljubljata v mesečini, je mirno stopil k njima.

— Pedro, dekle je moje! — je rekel. — Mario! — je rekla Virginia in mu položila roko na rame. — Bodi pаметen! Veš, da je Pedro boljši strellec.

(Nadaljevanje na 7. strani)

DR. FRAN DETELA:

8

Mala življenje

POVEST

„Kaj pomagati! Pomagam ti že, kjer hočeš; ali če ne morem, pa ne morem. — Toda počakaj, zdajle sem se nečesa domislil,“ reče Rožanec, pomigne s kazavcem in vleče ponižnega Jurija čez dvorišče. Pod hišo v zemlji je prostorna klet; Rožanec jo odklene in porine mladeniča noter.

„No, Jurij, kaj vidiš tu notri? ga vpraša.

„Dve kadi zelja.“

„Aha,“ se smeje óni, „to je tudi notri, tudi. Pa poglej sem! Ob steni, kaj pa visi tu?“

„Zajčje kože.“

„No, vidiš! Same lepe suhe zajčje kože. Petnajst jih je, in poglej, ljuba duša; v ponedeljek je v Ljubljani semenj, jaz ne morem iti, ker imam dela doma; ti pa lahko tja stopiš in vzameš tole s sabo. Če skriješ pod suknjo, ne bo vedel noben človek, kaj neseš. Klobučarji se bodo pa kar stegli zanje; tako lepe kože so to. Reciva, da dobiš za vsko štiri groše — dobil boš pa lahko več, pramaru! takšno blago, le poglej jih — no, pa reciva, da štiri groše, in petnajst kožic, to je že blizu štirih goldinarjev.“

„Ne vem, če bo toliko, oče,“ ga ustavi Jurij in začne računati. „To je menda samo tri goldinarje.“

„Ni mogoče!“ zavpije Rožanec, „le štejeval! Če bi jih bilo samo pet, bi že te vrgle en goldinar; zdaj jih je pa petnajst, pomisli! petnajst!“

„No, in to trikrat pet.“

„Hentaj! menda res. Toda ti jih boš veliko dražje prodal; ne smeš takoj prvemu dati; poskusi malo, kakšen je kup, in drži na žive in mrtve!“

Jurij ni vedel, ali bi se smejal dedcu ali bi se jezil; toda kaj je hotel storiti? Če odreče, ne dobi denarja nič; en dan ali dva dni se pa že roma po svetu, in kdo ga pozna v mestu!

„Kar se bo dalo, bom storil,“ pravi. „Zanesite se name!“

„Tako je prav! Kaj bi zametaval dobro robo! Pot te skoraj nič ne velja; zapravljati seveda ni treba. Čez Savo se pripelješ na prvem brodu po čolnu; na ladjo ti ni treba hoditi, ker je predrago. Sem in tja boš plačal štiri krajcarje. V Ljubljani imaš pa petnajst krajcarjev dosti.“

„Petnajst krajcarjev, oče! Kaj pa mislite! Toliko me stane, če grem v Dolino.“

„Ha! Ali hočeš hoditi po svetu pijan kakor muha? Glej, da se mi v Savo prevrneš! — No, pa vzemiva dvajset krajcarjev, ker si že tako razvajen; potem boš pa živel kakor praprški gospod. — Kar ti ostane, prinesi lepo domov, in glej, da kaj ne izgubiš in da ti na sejmu kdo kaj ne izmakne. Mestni ljudje so vsi vražji in kar gledajo, kako bi osleparili tujca. Poldrugi goldinar, polovico izkupička, boš dal potlej meni, drugo polovico ti pa jaz posodim tja do sv. Jurija, tvojega patrona. Obresti pa ne maram nič, ker jaz sem krščanski človek. — Tako, Jurij! Kadar odrineš, mi pridi povedat, da ti izročim blago!“

Kar tepel bi skopuha kakor ajdovo slamo, si je mislil Jurij, če ne bi bil ravno Rožanec. Toda le počakaj!

VI

Grd dan je bil v Ljubljani semanji dan; deževalo je in sneg je naletaval vmes, da so od mnogih nog razteptana tla kar plula. Množica ljudi se je valila sem pa tja: eni hite po gotovih opravkih, drugi ogledujejo štacune in krame in preiščujejo, ali bi še kaj kupili; ti iščejo svojih znancev, oni so jih našli in se glasno razgovarjajo z njimi; vmes pa ropotajo vozovi in bega živina.

Pri klobučarju na trgu je že dolgo kmetski fant od strani gledal in čakal, da se odmaknejo kupci. Zdaj se približa, a ne pogumno in moško kakor fantje njegovih let, ampak plaho in urno, kakor bi se bal, da se skesa, ako bi hodil počasi.

„Jaz imam zajčjih kož na prodaj,“ reče polglasno Jurij; zakaj on se je obrnil na prodajavca.

Klobučar ga nekaj časa pazljivo gleda in reče, naj pokaže.

Jurij razveže culico in razloži svojo robo. Dolgo jo ogleduje oni, vse predolgo za Jurija, naposled pa vpraša: „Po čem?“ — „Po štiri groše.“

„Fant, ali si znorel?“ pravi oni. „Po dva ti dam, če hočeš; in kar pusti tukaj!“

„Ne, ne morem dati.“

„Kaj ne moreš dati, ko si vse zastonj dobil! Dva groša dobiš še povrhu, pa nič več.“ In klobučar seže po ruti.

„Res ne morem,“ reče Jurij in prime za drugi konec.

„Stoj, fant!“ pravi zdaj oni na glas. „Pridejo žandarji mimo, boš pa lahko dal.“

TV AVSTRIJA

1. PROGRAM

NEDELJA, 6. marca: Sivi razbojnik; lov na nevarnega volka — 17.00 Lista-mo po slikanici — 17.20 Mihaela in vigred; risanka — 17.30 Čebelica Ma-ja — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Klub seniorjev — 18.30 Poj z nami: Koroška — 19.00 Avstrija v sliki — 19.25 Kristjan v času — 19.30 Čas v sliki, kultura — 19.50 Šport — 20.15 Moške in ženske zgodbe — 22.05 Šport — 22.15 Otto Schenk bere Wi-ljema Buscha — 22.45 Poročila.

PONEDELJEK, 7. marca: 9.00 Za cicibane — 9.30 Hainar Kriphardt (literarna ura) — 10.00 Francoščina (TV v šoli) — 10.30 Sivi razbojnik (ponovitev z dne 6. 3.) — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Živalski raji — 18.25 ORF danes — 18.30 MI — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Šport — 20.55 Nastop v Manhattnu: Kupna cena za sodnika — 21.40 Poročila in šport.

TOREK, 8. marca: 9.00 Za cicibane — 9.30 Astronomija — 10.00 Formalna logika (TV v šoli) — 10.30 Der Haflinger Sepp; zgodba o malem Hanzeju Moosbrunnerju, imenovan der „Haflinger Sepp“ — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Lisica z zlatimi uhani — 18.25 ORF danes — 18.30 MI — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Iskanje zna-nega literata — 22.20 Kdor trikrat la-že; kviz za lahkoverneže — 21.10 Pa-norama — 22.10 Hiša na lepem kra-ju: In mir na zemlji — 22.55 Poročila in šport.

SREDA, 9. marca: 9.00 Živordeči avtobus — 9.30 Kmetijstvo danes — 10.00 To je Paris (TV v šoli) — 10.30 Luis de Funès na zasledovalnem lo-vu — 17.00 Čarobni kamen — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Risanke z Adel-heido — 18.25 ORF danes — 18.30 MI — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Ladja norcev (umobolnih) — 22.30 Poročila in šport.

ČETRTEK, 10. marca: 9.00 Za cici-bane — 9.30 Ljudsko gospodarstvo — 10.00 Dunajski konges 2 (TV v šoli) — 10.30 Zvezde žarijo; pogled za ku-lise filmskega ateljeja — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Junaki zraka; za-četki letalstva — 18.25 ORF danes — 18.30 MI — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Življenje in smrt kralja Riharda III. — tragedija Williama Shake-spear — 21.35 Poročila in šport.

PETEK, 11. marca: 9.00 Za cicibane — 9.30 Prvih 365 dni v otrokovem živ-ljenju — 10.00 Rimljani ob Donavi (TV v šoli) — 10.30 Klub seniorjev — 11.00 Ladja norcev (ponovitev) — vožnja potniške ladje čez Atlantik — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Kuhinja v televiziji — 18.25 ORF danes — 18.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.15 Uradni spisi XY — nerešeni — 22.05 Šport — 22.10 Ognjeni zmaj;

zabavni agentski film o izginulem ki-tajskem umetniškem zakladu — 23.45 Uradni spisi XY — nerešeni — 0.00 Poročila.

SOBOTA, 12. marca: 15.30 Švedski slavček; srečanje pisatelja Andersona s švedsko pevko Jenny Lind — 17.00 Športni ABC — 17.30 Obalni gusarji; napeta pustolovščina ob zapadni ka-nadski obali: Čisto veliki posel — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Panopti-kum — 18.25 ORF danes — 18.30 Heinz Conrads v soboto zvečer — 19.00 Avstrija v sliki z Južno Tirolsko-aktualno — 19.30 Čas v sliki, kultu-ra — 19.55 Šport — 20.15 Udo Jür-gens in njegove pesmi — 22.00 Šport — 22.15 Vprašanja kristjana — 22.20 Eddie Constantine kot turistični vodja in amaterski detektiv — 23.55 Poro-čila.

2. PROGRAM

NEDELJA, 6. marca: 14.30—17.30 Tekmovanje za svetovno prvenstvo v rokometu (dvorani) na Dunaju — 17.30—18.30 Svetovno prvenstvo v umetnostnem drsanju v Tokiju; revija najboljših — 18.30 Evropa v 20. sto-letju: Hladna vojna — 19.10 Risanki (Jugoslavija) — 19.30 Pošasti; angle-ški film z nemškim podnaslovom — 20.15 Nekoč; zabavna oddaja z vpra-šanji iz preteklosti — 21.20 Kontra-punkt; glasbeni magazin — 22.15 Brez nagobčnika.

PONEDELJEK, 7. marca: 17.30 Astro-nomija — 18.00 Angleščina — 18.30 Ledene gore čez Ognjeno zemljo — 20.00 Hiša na lepem kraju: In mir na

zemlji — 20.55 Prost vstop — 21.40 Čas v sliki — 22.10 Isadora; življenje plesalke Isadore Duncanove.

TOREK, 8. marca: 17.30 Kmetijstvo danes — 18.00 Angleščina — 18.30 Mlada leta — 18.55 Največja svetov-na zbirka ikon — 19.25 Pet tulipanov; filmska novela — 20.00 Otroci se igra-jo zunaj — 21.20 Čas v sliki 2.

SREDA, 9. marca: 17.30 Ljudsko go-spodarstvo — 18.00 Francoščina — 18.30 Svet morskih ptic — 19.30 Du-najski kongres 2 (ponovitev) — 20.00 Teleobjektiv s Clausom Gattererjem — 20.50 Igralna ura; Še enkrat biti otrok...! — 21.20 Čas v sliki 2 — 21.55 Junaki Zahoda.

ČETRTEK, 10. marca: 17.30 Prvih 365 dni v otrokovem življenju — 18.00 Ruščina — 18.30 Prost vstop — 20.00 Zvezdniki v cirkusu — 21.35 Čas v sliki 2.

PETEK, 11. marca: 18.00 Nemščina — 18.30 Slavni mojstri posnemajo druge slovitve mojstre — 19.30 Ivana Arška (Jeanne d'Arc) — 20.00 Fanta-zija stvaritve — 21.20 Trailer — 22.05 Čas v sliki 2 — 22.40 High Chapar-al: Apači, pasti in pogovori.

SOBOTA, 12. marca: 16.00 Koncert-na ura — 17.00 Evropsko prvenstvo v lahki atletiki — 19.50 Galerija — 20.15 Gospod stvarjenja; Anton Čehov — 21.50 Jazz.

TV Ljubljana

NEDELJA, 6. marca: 8.35 Poročila — 8.40 Od vsakega jutra raste dan —

RADIO CELOVEC

NEDELJA, 6. marca: 07.05—07.35 Duhovni na-govor — Naj pesmica naša darilo vam bo.

PONEDELJEK, 7. marca: 13.45—14.30 Celovski ra-dijski dnevnik — Kako je bi-lo, kako je še? (Na obisku pri Heleni Kuhar).

TOREK, 8. marca: 09.30—10.00 Land an der Drau — Dežela ob Dravi.

13.45—14.30 Celovski ra-dijski dnevnik — Šport — Otroci, poslušajte!

SREDA, 9. marca: 13.45—14.30 Celovski ra-dijski dnevnik — Slovenski solisti — Veliko dejanje Vla-stelina z okroglega, prešer-noslovca Toma Zupana.

ČETRTEK, 10. marca: 13.45—14.45 Celovski ra-dijski dnevnik — „Komu ve-rovatni?“ — 8. križarjenje po Sredozemlju: Izrael.

PETEK, 11. marca: 13.45—14.45 Celovski ra-dijski dnevnik — Iz kultur-nega življenja koroških Slo-vencev.

SOBOTA, 12. marca: 09.45—10.30 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

DVOBOJ

(Nadaljevanje s 6. strani)

Mario je pogledal v njene sijoče oči in ustnice, željne poljubov, ter dejal:

— Tedaj bo ostal on in boš njegoval!

Nato se je obrnil k bivšemu prija-telju:

— Jutri zjutraj, Pedro!

Srečala sta se, ko je vžšlo sonce. Za pričo je bil navzoč Miguel Leiva. Vsi trije so molče jahali v pampo. Na robu gozdička je Mario ustavil konja.

— Razjaši konja, Pedro! — je mirno dejal.

Miguel Leiva je počasi odmeril raz-daljo 30 metrov in jo zaznamoval s količkoma.

— Ko naštejemo do tri, potegnita re-volverja in streljata!

Nasprotnika sta počasi odšla na svo-ja prostora. Pedru je bilo žal, da mo-ra streljati na Maria.

Mario je zamišljeno gledal Pedra. V njegovih očeh je bil že mrlič.

Miguel Leiva je zamahnil s klobu-kom:

— Ena!

Spet je zamahnil s sombrerom:

— Dva!

Tedaj je Mario zavpil:

— Stoj!

V teh nekaj sekundah mu je postalo jasno, da ne more streljati na prijate-lja. Ni bil morilec.

— Poslušaj, Pedro! Ne bi bil po-šten dvoboj, če ti nečesa ne povem. Hitrejši sem od tebe in bolje merim. Pusti Virginijo, pa se ne bova streljala.

Pedro je omahoval. Je to Mariova zvijača, s katero si hoče rešiti življe-nje? Ali govori resnico?

V tistem hipu je zletela iz gozdič-ka ptica. Z bliskovito kretnjo je Mario potegnil revolver in ustrelil. Ptica je padla.

—Zadetek v srce! — je z občudo-vanjem rekel Miguel.

— Lahko ti napraviš kaj takega? — je Mario vprašal Pedra.

Pedro se je komaj opazno nasmeh-nil. To ne bi bila prva ptica, ki bi jo zadel v letu.

— Ne, ne verjamem, da lahko, — je odgovoril. — Odrekam se Virginiji, saj mi ne pomeni toliko.

Zajahal je in krenil proti severu. Mario je zamišljeno gledal za njim. Molče je zajahal in v največjem diru odjezdil proti haciendi.

Virginia je stala pred hišo in priča-kovala zmagovalca.

Ustavil se je pred njo. Porogljivo se je smehljaj lepemu obrazu s sijočimi očmi in rdečimi ustnicami. Počasi je izvil revolver in ji ga vrge pred noge. Nato je udaril po konju.

Pet milj od haciende je dohitel Pe-dra. Nekaj časa sta jahala molče.

— Kam greš? — je vprašal Mario.

— V Balmeseto, tam gori v čilskih hribih, — je rekel Pedro, ne da bi obrnil glavo.

— Vzemi me s seboj!

Pedro je pogledal iztegnjeno Mario-vo roko in jo krepko stisnil.

A tako srepo ga pogleda Jurij in tako krepko mu stisne pest, s katero je držal robec, da je takoj izpusil. Jurij povije svoje blago in izgine med ljudmi. Malo so bili za njim pogledali, ko je klobučar rekel zadnje besede; a kdo se meni za tuje ljudi!

Poldne je zazvonilo; vse ljudstvo se odkrije, in kjer jih je več skupaj, začne eden glasno naprej moliti. Najglas-neje pa moli tam na trgu star štacunar, ki klobuke pro-daja. Po vsem trgu se razlega njegov glas in nehoti moli tudi Jurij za njim in se počasi bliža. To mora biti dober človek, ki je tako pobožen, si misli in čaka, kdaj bo mo-litve konec. Zdavnaj je že odzvonilo, a rejeni klobučar še vedno našteva svetnike in svetnice, kakršnih Jurij še nik-dar ni slišal, in neutrudno odgovarjajo ljudje okrog njega. Nazadnje pride vendar „čast bodi“ in velik križ sklene molitev. „Ta je bila pa dolga,“ meni nekateri, „prav za deževen dan.“ Ljudje se začno razgubljeni po krčmah in trg se izprazni. Zdaj se zdi Juriju čas ugoden. Urno stopi k možu in ga nagovori:

„Oče, jaz sem tudi za vami molil,“ pravi. „Zdaj bova pa kupčijo naredila.“

„Prav je; jaz imam pa tudi najboljše blago.“

„Jaz bi vam nekaj prodal,“ seže mu Jurij v besedo, „zajčjih kožic, če jih potrebujete.“

„Kajpa da jih potrebujem. Le sem z njimi!“ In zopet razgrne Jurij svoje blago in gleda boječe kupcu v obraz, kaj poreče. — „Koliko hočeš imeti?“ vpraša oni.

„Ne veliko,“ odgovori Jurij. „Po štiri groše vam jih dam.“

Mož premetava kože, jih mane s prsti, ogleduje od vseh strani, potem pa izvleče mošnjo. Aha! se veseli Ju-

rij, nisem se varal, to je pravičen in pošten mož. Štacunar našteje in pomakne denar Juriju: „Tu imaš, fanti!“

Jurij pregleda in vidi, da je naštel samo dva goldinarja in štiri groše.

„Oče, vi ste se zmotili,“ pravi. „Tukaj manjka šestnajst grošev, za štiri kože ste mi utrgali.“

„Prijatelj, te boš pa navrgel!“ reče oni in se grdo za-smeje. „Tukaj je denar, vidiš? Zdaj pa tjale poglej!“

Jurij se ozre.

„Tam so pa žandarji! Take ptiče, kakor si ti, jaz po-znam.“

Jurij se je tresel od jeze, prebledel je in zardel, in prva misel mu je bila, da bi skočil v dedca in mu premel kosti; a vedno bliže prihajata dva bajoneta.

„Vzemi; če ne, vzamem jaz,“ pravi štacunar in iztegne roko; Jurij pa hitro pobere denar in odide.

„Bog bodi zahvaljen za dobro kupčijo,“ vzdihne klo-bučar in se odpravi h kosilu.

VII

V predmestni krčmi se je vse trlo pivcev, ki so imeli glasen pogovor med sábo. Možje so pili po storjeni kup-čiji ali pa so jo nadaljevali, ženice so ogledovale in pri-merjale nakupljeno blago in dekleta so dajale materam dobre svete, kaj bi se še prav dobro kupilo zdaj, ko so že v mestu. Za drugo mizo je sedela tropa prešernih fan-tov, ki so po vinu razgreti zbijali šale. V kotu pri peči pa je sedel Jurij in rezal svoj ogel belega kruha in pil koza-rec vina. Prisedel je k njemu star mož in v njegovi dru-ščini mlado dekle; svoji culi sta položila na klop k peči. Iz starčeve so moleli podplati težkega usnja, deklčina pa

je bila skrbno povita in zvezana, da ni bilo moči soditi in uganiti, kaj je v njej.

Sedeli so nekoliko časa molče drug poleg drugega.

„Od kod si pa ti doma?“ povzame naposled starec be-sedo in se obrne k Juriju.

„Tam pri Dolini, če veste,“ mu on odgovori.

„Hentaj, pri Dolini? Potlej imava pa eno faro sv. Jurija. Jaz sem pa s Strme peči pri Sv. Florjanu. Ali si že bil ka-terikrat pri Sv. Florjanu?“

„Bil,“ odgovori Jurij, „pa ne velikokrat. Torej je vaša tista hiša na samem, vrh roba?“

„Moja, in pri nas se pravi pri Pečarju. Kdaj greš pa domov?“ — „Ne bom čakal dolgo.“

„Vidiš, nekaj opravka imam jaz še, potlej pa tudi od-rinem in lahko gremo vkup proti domu; tvoj brod je samo pol ure bliže. Nad Hotičem se prepeljujete Dolinci, jeli!“

„Da!“

„No, in do tja te spremiva z Rozalko, ker imava tudi isto pot. — To je moja hči, ki pa še ni bila prej nikoli v Ljubljani. Ker me je pa tako prosila, sem jo vzel s seboj; zdaj jo pa noge bole.“

„Oh ocel!“ se izgovarja dekle in zardi, „saj me nič ne.“

„Te bodo pa jutri, le počakaj!“ jo tolaži oče. Pogovo-ré se še potem, kakor je navada o letini. Pečar potoži, kako primanjkuje ljudi za delo, ker neče nihče več doma za drevo držati in cepca sukati, ampak hiti vse železnice delat, premog kopat, ali pa jih vzame vojaščina; kadar so bolni in stari, takrat se vračajo domov. „Pri nas bi tudi potrebovali enega delavca,“ pravi, „toda kaj, ker so tako dragi. Jaz sem že star, da se težko ukvarjam, zemlje imam pa dosti; samo v hribih je, v hribih.“ (Dalje prihodnjič)

Koroška dijaška zveza: 100 lutkovnih predstav

Lutkovna skupina Koroške dijaške zveze je predvajala v soboto, 26. februarja 1977, svojo 100. lutkovno igrano, tokrat Rdečo kapico, v Šmihelu ob Pliberku. Farna dvorana je bila nabito polna z otroki.

Pred igro so zapeli šmihelski otroci nekaj otroških pesmi pod vodstvom kaplana Dersule in učiteljice Budin. Ob priliki te lutkovne predstave je predala tov. Vida Rudolfova za Zvezo skupnosti otroškega varstva SRS svetlobno opremo za lutkovni oder ter navzočim otrokom otroške knjige. Predstavi je prisostvovalo tudi mnogo odraslih, med njimi generalni konzul Stojan Župančič, predsednik NSKS Matevž Grilc in tajnik NSKS Filip Warasch, predsednik KKZ Lovro Kaselj, tajnik KKZ Nužej Tolmajer, podpredsednik SPZ Joško Hudl, predsednik KPD Šmihel Fric Kumer.

Po lutkovni predstavi je vabila KDZ častne goste na slavnostno pojedino v gostišče Juena. Voditeljica Veronika Rutar se je ob tej priliki zahvalila vsem podpornikom in gojiteljem slovenskega lutkarstva na Koroškem. Največjima gojiteljema in mentorjema Tinetu in Bredi Varl je poklonila v zahvalo sliko mladega umetnika in člana KDZ Karla Vovka ter album o udeleževanju lutkovnega odra KDZ.

Motorja lutkarjev:
Veronika Rutar in Nužej Tolmajer

Ob tej priliki je izročil lutkovni skupini Tine Varl sliko v imenu ZKO in izrazil željo, da bi dosegli lutkarji v naslednjih 5 letih 1000. predstav. Majhno lutko pa je po-

— Lutke niso več samo enoročne, ampak tudi naglavne, tako da jih vodi igralec z dvema rokama. Prav tako je odpadla antropomorfna lutka, t. j., da so podobne ljudem v vseh natančnostih: so bolj karikature. Le nakazujejo in želijo doseči, da zbudi pri otrocih fantazijo in da začnejo premišljevali, kaj naj to ali ono pomeni. Seveda izdeluje lutkovna skupina KDZ lutke sama in sicer iz gumijaste pene, ki jo preobleče z barvastim frotejem. To ima za prednost, da so lutke bolj gibčne, lažje in se ne pokvarijo tako hitro.

— Pomembna novost je tudi vrtljivi oder, na katerem kulise le zavrtiš in ni potrebnih mučnih odmorov za menjavo scene. Lutkarji se tudi zelo nadajo, da bi bile lutke čim bolj sodobne: ne natanko izdelane podrobnosti, ki se otroku vsiljujejo in ne dopuščajo, da bi živela njegova fantazija, temveč spet samo nakazana, simbolična kulisa.

— Lutkovna skupina KDZ uporablja tudi tehnične pripomočke: z magnetofonom predvaja ustrezno glasbo za spremljavo k pet-

Obiskali so kraje na Koroškem, kjer že dolgo let ni bilo nobene slovenske prireditve. Povsod so naleteli na polne dvorane, žareče otroške obraze in presenečene starše. V Delavski zbornici v Celovcu so nemške mamice od presenečenja in začudenja majale glave, ko so videle svoje otroke, ki so zamaknjeno gledali Rdečo kapico in poslušali Slovensko besedo...

Poleg nastopov na Koroškem so člani KDZ nastopali tudi na Goriškem, kjer lutkarstvo prav tako še ni razvito: v Gorici, Doberdobi, na Krmini in v Štandražu. Gotovo pa je bil do zdaj največji uspeh lutkovne skupine sodelovanje na kvalifikacijskem področniškem srečanju v Murski Soboti in na republiškem srečanju v Mariboru, kjer so nastopile najboljše Slovenske skupine.

Teh velikih uspehov pa seveda gotovo ne bi bilo, če ne bi po posredovanju generalnega konzula SFRJ Bojana Lubeja podpirala ZKPOS lutkarje KDZ, s tem da omogoča vsakoletni seminar, ki ga vodi ravnatelj mladinskega gledališča v Ljubljani Marjan Belina.

Da je lutkovna skupina KDZ tako uspešna, je velika zasluga tudi Mariborskega lutkovnega gledališča in tov. Tineta in Breda Varl, ki sta za vse predstave sopredila besedila, izdelala osnutke za lutke in kulise, priskrbela magnetofonske posnetke in imela režijo.

Člani lutkovne skupine Koroške dijaške zveze so:

Veronika Rutar, Mili Urank, Anica Zdovc, Jože Nedved, Pavle Zablantnik, Marta Rutar, Nadika Lampichler, Janko Pipp, Roland Grilc, Albert Prutej, Franc Sadnikar, Helmut Grilc, Lojze Kraut, Tatjana Zeichen, Gitka Zdovc, Aleksandra Pradetto, Marta Greutz, Andreja Rutar, Štefan Wutte, Jurij Perč, Manuela Frantar, Andrej Lampichler.

Na vprašanje, kako naprej, nam je voditeljica lutkovne skupine Veronika Rutar odgovorila, da bodo predvajali še tri predstave Rdeče kapice, in sicer v Št. Primožu, v Bistrici na Zilji in v Borovljah. S polno paro pa da se že učijo nove lutkovne predstave „Užaljene-ga medvedka“, ki bo daljša in jo bodo predvajali še na bolj sodoben način.

Kärntner Heimatdienst - nationaler Terror

(Nadaljevanje s 3. strani)

nationaler Ebene teilen und dabei gemeinsame ökonomische und politische Interessen vernebeln und vergessen. In Kärnten waren auch die ökonomischen Strukturen schon immer danach. Das Minderheitenproblem existiert seit eh und je. Auch heute noch ist der von Slowenen besiedelte Teil Kärntens, der Teil Österreichs mit dem niedrigsten pro Kopf-Einkommen, dafür aber mit der höchsten Arbeitslosen- und Pendlerquote. Industrieansiedlungen in Südkärnten wurden zumeist mit Erfolg verhindert. So stellen die in soziale und geographische Randlagen gedrängten Slowenen die industrielle Reservearmee im geradezu klassischen Sinn. Sie sind der Faktor, der es ermöglicht, Lohndruck und Leistungsmaximierung zum alleinigen Nutzen der örtlichen Bonzen auf Dauer zu installieren. Was Wunder also, daß der KHD finanziell nicht zu darben braucht — auch wenn er klagt, nur auf Spenden angewiesen zu sein. Diese Spenden fließen reichlich — nur die Spender sieht man nicht. Auf diese Praxis hinzuweisen, entblödete sich erst einer: der berühmte Wiener „Nationale“ Robert Drechsler (seiner Selbstdarstellung zufolge Freiwilliger bei der „Division Brandenburg“ und Bundesvorsitzender der „Volksbewegung für Südtirol“). In einem seit einiger Zeit erscheinenden Pamphlet mit dem Titel „Unser Kärnten“ (Textprobe: „Noch vermeint das offizielle Österreich das Augenmerk der Weltöffentlichkeit nicht lenken zu müssen auf die scheußlichen Verbrechen, begangen von Titos Leuten 1945 an wehrlosen Menschen deutscher Zunge“), nannte er als Financiers seiner Braun-Schrift „Kärntner Wirtschaftslaute, die nicht genannt werden wollen“. Einen weiteren Geldgeber brauchte er erst gar nicht zu nennen: nämlich den einzigen Inserenten — die Bundesregierung, die mit der Werbung für die Minderheitenfeststellung bereits auf das Nazi-Blatt gekommen ist.

(Harald Irnberger
v magazinu „Argument“)

NAŠ TEDNIK izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslov: „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26. 9020 Klagenfurt. — Telefon uredništva, oglasnega oddelka in uprave 84358. Naš zastopnik za Jugoslavijo ADIT-DZS, Gradišče 10, 61000 Ljubljana, tel. 22207. Naročnina znaša letno: za tuzemstvo 150.— šil., za Jugoslavijo 150.— din za ostalo inozemstvo 250.— šil. (po zračni pošti 500.— šil.). — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev — Odgovorni urednik: Nužej Tolmajer, Veroyce štev. 2. 9065 Žrelec. — Tiska: Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.

Team lutkarjev KDZ

klonila v zahvalo za pomoč lutkovna skupina predsedniku KKZ župniku Kaslju, tajniku KKZ Nužej Tolmajerju, ki je gonilna sila lutkarstva, generalnima konzuloma Bojanu Lubeju in Petru Župančiču, predsednici ZSOV SRS Vidi Rudolfovi, predsedniku NSKS Matevžu Grilcu in za zvezo ZKPOS Martinu Zakonjšku. Dosedanji gojitelji lutkovne skupine KDZ so nato v svojih govorih potrdili tudi nadaljnjo podporo angažiranim lutkarjem.

Za prijetno vzdušje pri tej slavnostni pojedini pa sta skrbeli s svojim ubranim petjem talentirani pevki Magda Koren in Ušij Kelih, ki jih med drugim KDZ pospešuje.

Iniciator in tisti, ki je ustvaril predpogoje za lutkarstvo, je bil Nužej Tolmajer, tajnik KKZ. Veliko delo tudi še danes odzame Koroški dijaški zvezi z organiziranjem seminarjev in predstav. Njegova zasluga je, da se je med koroškimi Slovenci spet tako močno poživilo lutkarstvo.

Lutkovni oder KDZ noče prikazati nobenega „kasperltheatra“, ki je že zdavnaj zastarel nemški način lutkarstva, ki temelji na načinu vzgoje k nesamostojnosti (kasperl = fuhrer). Zgleduje se vse bolj po načinih, po katerih se ravna v državah, kjer je lutkarstvo najbolj razvito: npr. na Češkem, Poljskem, v Jugoslaviji. V čem se razlikuje ta sodobna vrsta lutkarstva od pri nas tradicionalnega „kasperltheatra“?

— zaslon (paravan) ni več majhen okvir z zavesami, temveč je dolg 3 metre in navzgor in navzven odprt. Tako odpira čisto nove dimenzije.

ju igralcev. Z odlično svetlobno opremo pričara kulise, ki vzpodbujajo otrokovo fantazijo.

Lutkarji so nam povedali, da polagajo veliko važnost izbiri besedila. Trudijo se, da bi bilo čim bolj sodobno prirejeno, malce poučno in za slovenske otroke na Koroškem lahko doumljivo in razumljivo. Iz besedila črtajo vse krvočrne in fantastične oblike, ki bi morda vzbujale pri otrocih strah ali agresijo. Npr. pri predstavi Rdeče kapice volk deklice in babice ne požre, temveč ju zmaši le v vrečo.

Dolgo so se lutkarji bavili tudi z vprašanjem ali bi imeli s publiko kontakt ali ne. V državah, kjer je lutkarstvo dobro razvito, tega ni več. Lutkarji KDZ pa so se iz pričanja, da je za naše razmere kontakt s publiko sila važen, ker tako vzpodbujajo otroke, da odgovarjajo v slovenščini, odločili za razgovor z otroki.

S to tehniko igranja je žela lutkovna skupina Koroške dijaške zveze neverjetne uspehe: s tremi predstavami (Kozika Lizika, Meh za smeh, Rdeča kapica) so nastopili na Koroškem v dveh letih že stotič.

Doslej so obiskali sledeče kraje na Koroškem: Št. Ilj, Obirsko, Pliberk, Celovec, Šmihel, Žvabek, Št. Lipš, Radiše, Št. Janž, Škofiče, Kazaze, Bistrica na Zilji, Kotmara vas, Sele, Sele-Kot, Slovenji Plajberk, Sveče, Ledince, Kostanje, Št. Lenart pri Sedmih studenih, Melviče, Djekše, Št. Vid, Velikovec, Št. Primož, Št. Jakob, Žitara vas, Dobrla vas, Železna Kapla, Bilčovs, Hodiše, Loče, Globasnica, Vogrče.

ŽITARA VAS:

Kmalu boljše ceste?

To, kar je domačine in tujce doslej resda lahko zelo jezilo, bo kot zgleda, v doglednem času morda odpravljeno: slaba cestišča na občinskih cestah. Že leta graja zastopniki Volilne skupnosti (VS) prepočasno obnavljanje razbitih, da, celo nevarnih cestišč. Odločujoči v občini so se pač vse premalo trudili, da bi dobili primerna sredstva. Na zadnji občinski seji, v petek, 25. februarja, pa je občinski svet sprejel soglasni sklep, po katerem naj bi v žitarski občini letos izgradili s pomočjo deželne podpore v višini 1,6 milijonov šilingov občinske ceste med vasmí Žitara vas—Sele, Proboj—Malčape, delno tudi še v Goricah in v Pogorčah v smeri proti Rikarji vasi. Zdaj vsi upajo, da bo dežela res dala zaprosena sredstva. Vsekakor je razveseljivo, da se je končno le uveljavilo pravilo, kot ga je opredelil vodja VS, Jože Golavčnik, da je namreč nekoliko dobra pot najpotrebnejše za občano. Golavčnik je prav tako spomnil na pred leti dano obljubo občine, da bo cesta na Poleno prišla na vrsto, če bodo dela ob cesti v Mlinče dovršena. Tudi drugače je bilo slišati očitke na račun občinskih delavcev in občinske uprave, da se premalo brigajo za vzdrževanje cest. Je gotovo le preenostavno, če župan Posod (SP) samo reče, da je pač treba prositi Boga, naj pošlje manj dežja in snega...

Za izgradnjo poti (na Plaznico) je šlo tudi v zadevi, ki jo je hotela

frakcija VS spraviti na dnevni red z nujnostnim predlogom. S tem v zvezi je župan naredil bistveno napako vsaj v formalnem smislu, da predloge odbornikom niti ni prebral. VS ga je vzele nazaj, kar pa je bilo le posledica pristranske argumentacije. Tako ni prišlo do obravnave tega predloga, ki je predvidel sklep občinskega sveta, da je občina načelno pripravljena prispevati k izgradnji poti na Plaznico po določenih odstotkih. Dežela, kakor je že znano, bo prvo stopnjo izgradnje omogočila s posebnim agrarnim kreditom. Je torej še vprašanje, koliko bodo morali prispevati interesenti sami in v kolikšni meri bo občanom šla na roke tudi občina.

Na isti seji je žitarski občinski svet odobril letošnji redni proračun, ki znaša dobrih šest milijonov šilingov in je le malo višji od lanskega, pač pa je glede izdatkov in dohodkov izravnal.

Med posebnimi projekti, ki bodo letos izpeljani, je treba šteti izgradnjo mrtvašnice v Št. Lipšu. S posebno podporo dežele pa hočejo realizirati še tele objekte; izgradnjo mrtvašnice v Št. Lipšu, sanitarne naprave za športno igrišče in postavitve dveh mostov. Sicer ljudje, ki se hodijo poleti kopati v Tihosko jezero, tam zelo pogrešajo sanitarne naprave. A da bi jih občina sama postavila, je bilo rečeno, je nemogoče. Če bo lastnik gostilne Dlopst pripravljen se sporazumeti z občino, bo možno deklarirati sanitarne naprave te gostilne za javne in je zadeva za silo rešena.

V torek, 22. 2. 1977, je praznovala KDZ v svojih prostorih pust. Ob prijetnih zvokih in ozračju so člani Koroške dijaške zveze končali sezono plesov.

*

Iščemo kmetijo ter gozdno gospodarstvo.

Immobilien G. F. Sattler,
Klagenfurt/Celovec,
Osterwitzgasse 12,
tel.: 0 42 22 / 83 8 55.
Uradne ure: od 8. do 12. ter
od 17. do 18. ure.

Besonderes ist besser
denn das Andere haben Viele!
Deshalb lieber gleich

Kova-Küchen

St. Kathrein b. Schiefeling 04274-295518
Klagenfurt, Rothauerhaus 86292

Klub-KDZ je odprt vsak dan od ponedeljka do petka med 12.30 in 16.30 in po dogovoru. Klubske prostore smo na novo uredili. Poslužujte se jih.

Osrednji odbor KDZ